

vezi lo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Na novo zastavljeno informiranje

Informacija mora biti vsestranska, resnična in pravočasna, v razumljivem jeziku mora

Spominu tovariša Kardelja

Lani v tem času so trepetala naša srca ob poročilih o neozdravljivi bolezni tovariša Kardelja, ki je delal do zadnjega in nam s tem še enkrat dokazal, kako je treba ceniti življenje in v njem radost ustvarjanja. Skoraj bo poteklo leto dni, kar smo se poslovili od človeka, ki je posvetil vse svoje plodno življenje osvoboditvi človeštva. Že kot devetnajstletni mladenič je vodil SKOJ v Sloveniji. Preganjali in zapirali so ga, mučili in zasledovali, ostal pa je vedno in povsod neutrujen aktivist in borec partije. Bil je eden izmed ustanoviteljev KPS in OF, član vseh politbirojev KPJ in ZKJ, ki jih je vodil tovariš Tito. Bil je partizan, član vrhovnega štaba NOV in POS, pa urednik „Borbe“ v užiski republiki, neutrujen publicist, illegalec, soustvarjalec naših zakonov in avnojskih sklepov. Bil je diplomat, predsednik jugoslovanske zvezne skupščine, član najvišjih partijskih in državnih teles vse do svoje prežgodnje smrti. Od častnega in rednega člana naših akademij znanosti, univerzitetnega profesorja, partizanskega generala, narodnega heroja in dvakratnega junaka socialističnega dela smo se lani februarja poslovili z največjim spoštovanjem in neotolajljivo bolečino ob veliki izgubi, ki je prizadela jugoslovanske narode.

N. S.

govoriti o vsem, kar se pomembnega dogaja v našem družbenoekonomskem in družbenopolitičnem življenju. Zavzemati se moramo torej za informacijo, ki mora biti objektivna in ki mora kritično osvetljevati družbene pojave in procese, ki mora afirmirati rezultate našega delovnega človeka in nas spodbujati k novim akcijam za doseganje novih ciljev da se vzpenjamo k novim, še višjim oblikam medčloveških odnosov. Informacija mora vsebovati idejno in etično sporočilo. Prispevati mora k utrjevanju pridobitev naše revolucije razvijati

mora vrednote našega socialističnega samoupravnega sistema. Če hočemo vse to doseči, mora biti zagotovljen stalen vpliv subjektivnih sil nad sredstvi javnega obveščanja, ki so tudi sama sestavina subjektivnih sil zato moramo zagotoviti podružbljanje teh sredstev

Ugotavljamo, da obveščanje v združenem delu še vedno ni sestavni del celovitega sistema informiranja v družbi, ni ustrezno organizirano in ne izhaja iz potreb delavcev v temeljni organizaciji združenega dela. Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi premalo

povezano uredničujejo svoje naloge in dolžnosti pri vzpostavljanju sistema informiranja in določanju politike informiranja v združenem delu. Res je, da izdajamo glasilo (skupaj z DO Komet) in dnevne novice Včeraj, danes, jutri, vendar pa zanemarjamo druge oblike obveščanja (razglasna postaja, grafikoni, preredke ustne informacije, slabo urejene razglasne table itd.). Obseg, vsebina in oblika samoupravnih informacij velikokrat ne zagotavlja zadostne obveščenosti, razumljivosti in dostopnosti, to je osnovnih elementov informacij za odločanje (preobsežna gradiva, polna tujk, nepravočasna dostava in podobno).

Če hočemo odpraviti ugotovljene pomanjkljivosti, moramo posvetiti pozornost posebno še:

— statusu informacijskih služb in drugih strokovnih služb, ki opravljajo naloge na področju informiranja ter predvsem položaju delavcev, ki delajo na tem področju (razmisliti bo treba o poklicnem, informativnem — v velikem številu delovnih organizacij ga imajo že dalj asa, pri nas sloni vse bolj na dobri volji posameznikov),

— ustreznosti organiziranosti informiranja na vseh ravneh organiziranja združenega dela, posebej pa v TOZLO;

— uporabi vseh raznovrstnih (Nadaljevanje na 2. str.)

Začetek pri koncu

Vsak čas bo osmi februar, kulturni dan Slovencev. Tudi tokrat bo popisanih nekaj kilometrov papirja o Prešernu, velikem umu slovenstva. To prepustimo torej drugim, mi poskušajmo v nekaj vrsticah pobrskati po kulturnem življenju in izživljanju v naši delovni organizaciji. Nehote se spomnimo najprej na pevski zbor, potem na sekstet. In že na začetku smo pri kraju.

Je pa prav gotovo lepo in prav, da ima pevski zbor finančno zaščito v delovni organizaciji Beti, potreben denar pa si bodo člani zbrali tudi sami prek akcij prireditvev. Kulturnega animatorja, ki bi gnil kolesja kulturnega mlina, naša delovna organizacija nima. (Šport in rekreacija ga bosta, kot kaže, dobila). Imel bi nemalo dela in upravičil bi prejemanje osebnega dohodka. Poglejmo: naši delavci malo bero dobre knjige, malo zahajajo k filmskim predstavam, na res redkih razstavah v mestu jih skoraj ni videti, z amate-

rizmom se redki ukvarjajo. (Saj se tudi nimamo kje, ker ljubiteljskih skupin v mestu, kaj šele v delovni organizaciji, ni). Nismo izvedli ankete o kulturnem dihanju v naši delovni organizaciji, a bi bili dobljeni podatki, sklepamo, porazni.

Ugotavljanje in jadikovanje seveda ne vodita dalje. Zastaviti bi bilo treba jasne načrte, konkretne akcije. Toda, kdo, ko smo vsi tako neznanosko zaposleni z vsakodnevним delom, z realizacijo, s problemi, ki se zdijo mnogo važnejši od branja knjig in knjižic, od dobre gledališke predstave. Kdo?

Pevski zbor dokazuje da se ljudje radi združujejo v oblikah kulturnega izživljanja. Naredimo torej v letu 1980 stopinjo več v beli lisi kulturnega mrtvila. Bo zažvela zamisel o likovni koloniji? Bo morda vzniknila amaterska igralska skupina, se bodo organizirali recitatorji se bo pričel kdo sistematično ukvarjati s filmsko izraznostjo? In tako dalje.

Podnebje za nastanek česa takšnega je. Manjkajo vzpodbudniki, ljudje, ki bodo zbrali okrog sebe skupino. Najbrž so med nami, le začetni impulz bi jim morali dati, injekcijo za prebujitev.

Po skusimo. Tako bodo postali osmi februarji res kulturni praznik.

(Nadaljevanje s 1. str.)

oblik, načinov in metod informiranja (sidikalna organizacija, na primer, govori na občnih zborih že nekaj let o nakupu razglasne postaje, vendar ostaja vse le pri besedah);

— izpeljati bo treba tesno povezavo med posameznimi pod sistemi na področju informiranja (poslovni, samoupravni, družbenopolitični — obstaja zamisel, da bi imele osnovne organizacije „zastopnike“, ki bi skrbeli za pretok informacij, kjer velikokrat zaškrlije);

— pripravljene kazalce za minimalno obveščenost delavcev spraviti čimprej v „življenje“ (minimalne kazalce obveščenosti delavcev smo izdelali že pred meseci).

— usposabljanju dopisnikov, novinarjev, prek različnih oblik izobraževanja.

Delavce naj bi obveščali z naslednjimi oblikami:

dnevne informacije o poslovanju, realizirana proizvodnja, realizirana prodaja, stanje na žiro računu kritične točke proizvodnje (zastoji, izostanki iz dela, kršitve delovnih obveznosti, nesreče pri delu);

o samoupravni dejavnosti, aktualna samoupravna in družbenopolitična dejavnost (akcije, sestanki).

in tedenske ali desetdnevne ali štirinajstdnevne informacije, ki bi zajemale še vesti o nabavi reprodukcijskega materiala, zalogah reprodukcijskega materiala, zalogah izdelkov (kuran-

tne, nekurantne), realizacijo plačil in znesek terjatev.

— Mesečne informacije bi zajemale še: vesti o celotnem prihodku (v dinarjih), celoten prihodek v primerjavi s porabljenimi sredstvi (v odstotkih), dohodku (v dinarjih), dohodku na delavca (v dinarjih), deležu za akumulacijo, čistemu dohodku (v dinarjih), predlagani razporeditvi čistega dohodka.

— del čistega dohodka za osebne dohodke (v dinarjih), del čistega dohodka za skupno porabo v tozidih (v dinarjih), del čistega dohodka za razširitev in izboljšanje materialne podlage dela (v dinarjih), del čistega dohodka za rezervni sklad (v dinarjih), sredstva za skupno in splošno porabo in druge namene zunaj tozda, izgubi (v dinarjih), nabavi delovnih sredstev investicijskih delih, stopnji pokrivanja uvoza z izvozom, gibanju števila zaposlenih, samoupravni dejavnosti, delovanju delegacij za družbenopolitično skupnost in samoupravne interesne skupnosti.

Trimesečne (četrtnetne) informacije zajemajo še vesti o: amortizaciji, inovacijski dejavnosti, izvajanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

Letne informacije zajemajo vse našete informacije in še: celoletno poslovanje, uresničevanje srednjeročnega plana razvoja, spremljanje dejavnosti in razvijanje sodelovanja s krajevno in družbenopolitično skupnostjo.

Občasne informacije spremljajo: poslovanje, sklepanje po-

membnejših poslovnih pogodb, pobude za nove vsebine in oblike združevanja dela in sredstev, delovanje poslovnih organov, morebitne ponavljajoče se težave in ovire pri poslovanju OZD in njihovo odpravljanje, samoupravno dejavnost, odločanje z osebnim izjavljanjem (referendum, zbor delovnih ljudi), obramba in družbeno samozaščitna dejavnost, delovanje družbenopolitičnih organizacij (sporočila, pobude, akcije), delovanje samoupravnih organov (delavski

svet, samoupravna delavska kontrola itd.), morebitni pojavi nezakonitosti in nepravilnosti ter njihovo odpravljanje, delovanje internega sistema komuniciranja, interesne dejavnosti delavcev v prostem času, izobraževanje in usposabljanje (splošno, strokovno, idjenopolitično—kvantitativni kazalci), ljubiteljske dejavnosti, šport, rekreacija, oddih in srečanja (strokovna, družabna).

TONI GAŠPERIČ

Na posnetku je del udeležencev z zbora vseh komunistov Beti. Komunisti Beti so zavzeto spregovorili o uresničevanju plana za leto 1980, o ekonomskem položaju naše delovne organizacije, o izboljšanju delovnega delegatskega sistema ter o obveščanju. Udeležba na zboru je bila dobra, sprejete sklepe pa bodo komunisti dosledno izpolnjevali, seveda v tesnem sodelovanju z vsemi delavci naše delovne organizacije. „Leto 1980 bo polno težav in problemov, ki jih bomo lahko uspešno rešili le s prizadevanjem slehernega,“ je bilo na zboru večkrat poudarjeno. Zatorej: zavijajmo rokave. Slikal je* Janez Žele.

Neutrudno in uspešno

Danes vam bomo predstavili Ano Popovič, četudi jo navidez večina pozna. Po poklicu je tekstilni tehnik. V Beti se je zaposlila takoj po končani srednji šoli, in sicer pred devetnajstimi leti.

Kako čas hiti! Dvanajst let je delala v proizvodnji, v konfekciji, kjer je opravljala različna dela: bila je normirka, pomočnica mojstra, kalkulant in obrato-

vodja. Potem je delala v pripravi dela kot referent, pred sedmimi leti pa je prišla v računski center, kjer dela še danes. Zaposlena je na delovnem mestu systemskega organizatorja. Toda v center ni prišla kar tako. Preden je pričela delati kot programer je morala na tečaj, ki ga je organiziral dobavitelj računalnika Progres iz Beograda. Na tečaju so bili vsi, ki so se pozneje zaposlili v računskem centru. Tovarišica Popovičeva se ne omejuje pri svojem delu le na določene naloge. Vedno je razmišljala, kaj bi lahko naredila, kakšen nov program bi lahko razvila. Razmišljala je, katera dela bi lahko opravil računalnik lažje in hitreje od drugih služb. Tako je razvila splet programov s katerimi računalnik v osmih urah obdelata podatke in izračuna materialne bilance.

V Beti poznamo dve kolekcijski obdobji: pomlad—poletje

in jesen—zima. Za vse artikule kolekcije je potrebno napraviti materialne bilance. Prej so jih izračunavali v pripravi dela tudi po ves mesec, sedaj pa jih stroj ko dobi vse tehnične podatke o artiklih, izračuna v pičlih osmih urah. Seveda pa tovarišica Popovičeva ni razvila teh programov rek noči, ampak je bilo po-

trebno za to dalj časa. Delala je neutrudno, tudi popoldne in zvečer je ostajala v delovni organizaciji, zato uspeh ni izostal. Pri razvijanju programov so ji pomagali drugi, kajti veliko je bilo stvari, ki jih sama ni mogla opraviti. Za to svoje delo je prejela nagrado raziskovalne skupnosti Metlika...

Tovarišica Ana mi je še povedala, da razmišljajo v Beti o nakupu novega računalnika, kajti sedanji je že zastarel. Na novem računalniku bo vhod podatkov prek terminalov. To so monitorji, prek katerih bodo lahko, na primer, v skladišču vnašali podatke, ki jih bo stroj obdelal. Dosežena bo večja ažurnost pri zalogah, obdelali bodo lahko več podatkov kot doslej in tako naprej.

Prijazni Ani Popovič hvala za razgovor.

Janez Žele

Razmišljanje o nagrajevanju

Delovna organizacija Beti ima bruto sistem obračuna osebnih dohodkov, na kratko povedano: delavec ima ure po času in učinku, ure dopusta itd. pomnožene z bruto postavko na uro. To da določen znesek, od katerega se odbijejo prispevki in tako dobimo neto osebni dohodek. Občina Metlika je po

svoji površini in po številu prebivalstva majhna, leži ob hrvaški meji, od koder hodi na delo precejšnje število delavcev. Na drugi strani meji na občini Črnomelj in Novo mesto. Vsaka teh občin ima svoje prispevke, tako se zgodi, da dobita dva delavca, ki opravljata popolnoma enako delo, različen osebni dohodek. To pa povzroča nemalo zadovoljstva in vroče krvi.

Razlike so od 200 dinarjev dalje, odvisno od višine urne postavke. Kolikor višja je postavka, večja je razlika. Za mesec december pa so bile razlike katastrofalne: od 600 do 900 dinarjev neto pri enakem delu in učinku. Naša ustava govori, da moramo biti plačani po našem delu, ne pa po tem, iz katere občine smo. Če se s kom pogovarjam o tem, kako bi rešili ta problem, vsi

trdimo, da smo nemočni, da pač tako mora biti in da ni drugega izhoda. Se ne bi rešili vseh teh nadlog z neto obračunom osebnega dohodka? Vem, da to ni tako enostavno, pričam pa sem, da je bolj pošteno in pravilno. Trenutno se zanašamo na to, da te razlike ne bodo tako očitne, ker bodo imele sosednje občine približno takšne prispevke iz OD kot metliška.

Pri nadurnem delu je položaj nekoliko drugačen. Nadurno delo jemljemo kot nujno zlo, in to tudi je. Vendar: kako je s plačilom? V vsakdanjem pogovoru trdimo, da so nadure plačane 50 % več od rednih ur. Saj tudi so, toda bruto. Tudi v tem primeru je torej odvisnost od prispevnih stopenj posamezne občine. Hrvaške občine imajo visoke prispevke, tako da ne dobi delavec od tistih 50 %

skoraj ničesar. Slovenske imajo nekoliko nižje prispevke. Vzemimo, da je neko delo nujno treba opraviti in da ga opravlja delavec iz različnih občin. Zanimivo je, da bosta različno zaslužila. Delavci s Hrvaške so zato upirajo nadurnemu delu. Silimo jih v to, da koristijo nadure kot redne ure. Po naših samoupravnih aktih pa je delavec dolžan delati nadurno delo, če je seveda to nujno. Torej kam in kako? Soglasje je največkrat težko doseči. Navadno pa je kaznovan tisti, ki ni nič kriv. Delavec pa išče odgovor, zakaj mora tako biti, zakaj neenakost med nami in ali ni možno vse to urediti kako drugače.

Delovne organizacije ob republiški meji so tu najbolj prizadete.

JURIJ MATEKOVIČ

Novo in boljše

Preteklo leto je bilo za TOZD Kodranka leto velikih sprememb, velikih naporov. Z izgradnjo nove tovarne smo veliko pridobili — novo, boljše delovno okolje, sodobno tehnologijo, s katero lahko zadostimo trgu z artikli, ki jih je sedaj premalo ali pa so novost ter z boljšo kvaliteto. Obenem prevzemamo nase veliko odgovornost, da bomo z novimi stroji ravnali tako, kot ti zahtevajo, da bomo s kvalitetnimi izdelki upravičili zaupanje ter vložena sredstva.

Z delom, ki je bilo opravljeno do sedaj, smo lahko le delno zadovoljni. V dokaj kratkem času smo osvojili zahtevno tehnologijo, tudi izkoristki strojev so na zadovoljivi ravni, le z odnosom delavca do stroja ne moramo biti ravno zadovoljni. Tu bi se morali še veliko prizadevati. Komunisti bi si morali v delovnem programu sedaj še poudarjeno postavljati naloge, vezane na problematiko proizvodnje ter redno spremljati in ukrepati ob nastalih problemih.

V obdobju 76 — 80 uspešno realiziramo razvijni plan, ki se kaže v končni izgradnji Kodranke, katere proizvodnja že poizkusno teče. Ob spletu objektivnih okoliščin, ki jih še danes

občutimo, smo uspeli investicijo v primernem roku izpeljati. To je terjalo ogromne napore in odrekjanja prostega časa nekaj sodelavcem, ki so vztrajno in požrtvovalno prevzeli odgovornost za doseg cilja in ga tudi dosegli.

Ob vsem tem se v tam trenutku srečujemo z zelo pogostimi subjektivnimi napakami in slabostmi, ki se odražajo v proizvodnem rezultatu. Ob tako dragi in zahtevni uvoženi tehnologiji in uporabi uvoženih surovin, za katere je treba veliko naporov pri preskrbi deviz itd., pa naše ravnanje z vsem tem ni na zadovoljivi ravni.

Zadnja seja DS TOZD je v razpravi in sprejemu sklepov v tej smeri opozorila na vse te slabosti. Sklepi se morajo dosledno realizirati, odgovorni sodelavci za dela tehnološkega procesa pa morajo nositi odgovornost za rezultate.

Število zaposlenih smo lani povečali za 100 %, torej ima TOZD sedaj skupno 250 zaposlenih. Naj takoj v začetku povem, da smo se srečali na področju kadrovanja z raznovrstnimi problemi. Pretežni del delavcev se je pri nas zaposlil prvič, torej brez kakršnihkoli delovnih navad, brez izkušenj, brez poznavanja tekstilnih strojev, kaj šele tehnologije. Za dve ekipi po 20 delavcev smo organizirali uvajalni tečaj, kjer naj bi delavci dobili osnovne oz. interno kvalifikacijo. Prva ekipa je pokazala dobre rezultate, druga pa porazne. Odločili smo se, da organiziramo tečaj potem, ko bodo delavci že malce vpeljeni v delo, stroji zmontirani in preseljeni.

Zaposlovanje delavcev je bilo

v etapah. Od časa do časa je bilo čutiti veliko pomanjkanje delovne sile. To smo skušali reševati z našimi ostalimi TOZD, kjer se je zaradi reorganizacije pokazal višek. Dogovor je bil, da sprejmemo pribl. 20 delavcev iz konfekcije, pletilnice in barvarne. Ko smo delavce seznanili z delovnim ciklusom, so se takoj premislili in nekateri celo uprli, da rajši zapustijo DO Beti, kot pa da bi delali pod takimi pogoji kot so v Kodranki. Od predvidenega števila smo dobili samo 2. Torej nam ni preostalo drugega kot sprejeti delavce od zunaj. Posebnega izbora delavcev ni, torej tudi selekcija odpade. Selekcija na strojih pa je zelo draga.

Za uvajanje delavcev v delo imamo premalo strokovnjakov, zato je tudi DS TOZD predlagal reorganizacijo. Povečalo naj bi se število predelavcev, torej tistih, ki delajo neposredno z delavci. Okrepili bi tudi tehnološko službo, ki je do sedaj slonela le na dveh tehnologih. S tem bi lahko zahtevali večje delovno in tehnološko disciplino pri strojih in na drugih področjih.

V letošnjem letu smo izgubili tudi precejšnje število starih delavcev. Skoraj vsi so odšli zaradi kontinuiranega ciklusa. V TOZD jim nismo mogli nuditi ustrezne rešitve. Del v eno oz. dvoizmenskem ciklusu je zelo malo. Posebno področje je nagrajevanje teh del. Nekaj začetnih korakov smo že naredili, vendar ostaja še vedno dosti odprtih in nerazčiščenih stvari. Skrajni čas bi bil, da se pretrga miselnost, ki je vladala v DO Beti, da se mora enačiti teksturirec, pletilec, barvar in šivilja. V novi sistemizaciji so bili že napravljeni določeni koraki in določene razlike, vendar menim, da je treba graditi še dalje.

Vse težje najdemo rešitve za delavce, ki delajo že več let v TOZD Kodranke in volne in so jim delovne zmogljivosti upadle. Rešitev je bila nakazana na ravni podjetja, vendar je zaenkrat ostalo le pri besedah, nihče se neče v to bolj poglobiti. Vse preveč je jadikovanja, premalo sodelovanja med TOZD na tem področju, premalo se zavedamo posledic.

Sneža letos res ne manjka. Nasulo ga je v veselje otrok, a tudi starejših, predvsem tistih, ki radi smučajo ali se kako drugače zabavajo v snežni opojnosti. Vsi drugi so se jezili, ker so morali mesiti po slabo očiščenih cestah in ulicah. No, vsaka stvar je za nekaj dobra in za nekaj slaba. (Slikal je: JANEZ ŽELE)

Moč v skupni akciji

Navado imamo, da predstavimo bralcem Vezila naše nove sodelavce. Tokrat je na vrsti SALKO DELIČ, direktor TOZD Pletilnica.

Tovatiš Delič je prišel k nam iz novomeškega Novoteksa, kjer je delal najprej kot tehnolog v barvarni, pozneje pa je bil vodja razvoja.

— Kakšen je bil vaš prvi vtis ob prihodu v Beti?

— Spoznal sem, da je to urejena delovna organizacija. V naši TOZD bo treba zamenjati nekatere starejše stroje z novimi.

— In načrti?

— Vedno več bomo pletli tehnično blago za avtomobilsko in pohištveno industrijo.

— Problemi?

— S surovinami imamo največ problemov, zaradi pomanjkanja le-teh imamo neizkoriščene minutne zmogljivosti.

— Sicer pa?

— Dela se ne bojim, problemov tudi ne. Skunno jih bomo že rešili. Besedilo in slika Janez Žele.

22.262.000
JUGOSLOVANOV

Zvezni statistični zavod je takoj po novem letu objavil, da je živel konec leta 1979 v Jugoslaviji že 22.262.000 ljudi. Lani se je v državi rodilo 380.956 otrok, umrlo pa je 190.412 državljanov. Po istih podatkih je bil konec minulega leta v Sloveniji 1.833.000 prebivalcev.

Vse gre prepočasi

V zadnjih dveh mesecih smo se člani OOKZ TOZD Konfekcija Metlika večkrat sestali in smo obravnavali problematiko v TOZD in zunaj nje. Menimo, da delegatski sistem še ni dobil prave kvalitete odnosov. In ker je olozaja delegacije odvisen tudi položaj delegata, se morajo prek teh usklajevati osebni in skupni interesi. Ti pa se premalo uveljavljajo. Delegat je največkrat brez stališča svoje delegacije, ta pa brez povratnih informacij oziroma stališč. To velja predvsem za delovanje delegacij samoupravnih interesnih skupnosti.

Tudi člani ZK premalo sodelujejo pri oblikovanju mišljenja

delegacije delavskega sveta TOZD in DO, kajti na delavskem svetu obnavljamo in sprejemamo sklepe in naloge, ki so velikega pomena za delavca—proizvajalca. Veliko odgovornejšo nalogo bi morali odigrati tudi izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata in osnovnih organizacij mladine.

Člani OOKZ TOZD Konfekcija Metlika smo se dogovorili za pripravo poročil o perečih zunanjih in notranjih dogodkih, in sicer najmanj enkrat na mesec. Dogovorili smo se tudi o evidentiranju novih članov, ki imajo zadovoljive kvalitete za članstvo v ZK. Tako smo že predlagali za sprejem štiri delavce iz konfekcije Žakanje in dva iz metliške konfekcije. Zavzeli smo se tudi za seminarske oblike izobraževanja članstva ter sekretarjev OOKZ. Nemalo besed smo porabili za stanovanjsko problematiko, ki izvira iz individualne gradnje in kreditiranja le-te.

Lani je bil izdan zakon o združevanju sredstev za posamično gradnjo, vendar smo pri samoupravnih interesnih skupnostih za stanovanjsko izgradnjo

izpadli, kajti sredstva so razporedili v času našega kolektivnega dopusta. Veliko smo se pogovarjali tudi o odkupih parcel za naše delavce, ki bi si bili pripravljeni zgraditi hiše. Stvari se premikajo prepočasi in kaže, da ni za to nihče odgovoren. Slabe stanovanjske razmere nekaterih delavcev gotovo veli ko pripomorejo tudi k povečanju bolniških izostankov.

Delavci so močno kritizirali organizacijo dela v zdravstvenem domu, kjer izgubljammo veliko delovnih ur. Razmišljali smo o tem, da bi imeli svojo splošno ambulanto s stalnim zdravnikom, ki bi lahko bliže spoznal naše delavce in njihove težave. Prav tako bi lahko imeli svojo zobozdravstveno službo. Investicija ne bi bila tako velika.

Nismo pa pozabili govoriti tudi o stabilizaciji. Zavzeli smo se za resno gospodarjenje in poslovanje, za disciplino in odgovornost. Naša OOKZ bo podprla in pomagala izvesti vsako dobro zamisel, ki bo pripomogla k reševanju perečih vprašanj in problemov.

JOŽICA ŠKOF

Vzpodbuda in vabilo

Po skoraj štiriletnih pripravah so v Sloveniji z novim letom začele predzakonske in zakonske svetovalnice. Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v 15. členu določa: „Družbena skupnost s sistemom izobraževanja, z zdravstveno vzgojo in s pomočjo strokovnih služb ter z zakonskimi svetovalnicami omogoča bodočim zakoncem, da se vsestransko pripravijo na skladno skupno življenje ter pomaga zakoncem v njihovih medsebojnih razmerjih in pri izvrševanju pravice. Pred sklenitvijo zakonske zveze morata osebi, ki nameravata skleniti zakonsko zvezo, obiskati zakonsko svetovalnico.“

Tako. Zakon je jasen, kakšno pa bo to svetovanje v resnici, bomo ugotavljali čez čas. Svetovanje naj bi ne bila zoprna obveznost, naj bi bila prijazna vzpodbuda in vabilo na razgovor, na razmišljanje o osebi, o partnerju, o ljudeh, s katerimi živimo in delamo.

Kaj mislijo o predzakonskem svetovanju, smo povprašali nekatere naše mlade delavce:

ČRNUGELJ Marija, 23 let, TOZD Konfekcija:

O predzakonskem in zakonskem svetovanju sem prebrala v Dolenjskem listu. Zanimam se za to, zlasti, ker se nameravam letos tudi poročiti.

TEŽAK Jožica, 24 let, TOZD Konfekcija:

O predzakonskem in zakonskem svetovanju sem dosti slišala preko TV in dnevnega časopisa. Mislim, da se mnogi premalo poznajo, ko stopajo v zakon. Zlasti so včasih nemočni, ko nastanejo napetosti v

medsebojnih odnosih in se jih velikokrat ne znajo pravilno lotiti. V takih primerih naj bi se obrnili na posvetovalnico. Pravilno se mi zdi, da je predzakonsko svetovanje obvezno, saj je v interesu celotne družbe, da so zakonske skupnosti čim bolj uspešne.

PREDOVIČ Milan, skl. gotovih izdelkov:

O predzakonskem in zakonskem svetovanju sem že dosti slišal, vendar se mi ne zdi pametno, da je obisk predzakonske svetovalnice obvezen. Mladi naj bi se za to prostovoljno odločili.

MARIJA MATEKOVIČ

Takšna je zunanja podoba TOZD Konfekcije iz Mirne peči. Odkar so porušili pred stavbo staro bajto, imajo na razpolago velik prostor. Rekli so, da bodo uredili parkirne prostore in zelenice. Gotovo ne bo ostalo samo pri besedah. (Foto: J. ŽELE)

Mladi: šola in prostovoljne dejavnosti

V „Beti“ je dokaj veliko število mladih, saj je povprečna starost delavcev okrog 23 let. Največje število mladine pride v proizvodnjo iz dveletne poklicne tehniške šole, ki usposablja šivilje tudi za pokrivanje potreb tovarne „Komet“. Tokrat sem se pogovarjala prav s temi dekleti, ki bodo čez leto ali dve postale kvalificirane šivilje v svoji delovni organizaciji. Rade so spregovorile o sebi, o pouku, ki je tudi praktičen, morda tudi o kakšnem problemu, s katerim so se srečale ali se še soočajo na poti do poklica.

KATICA FERENCAC je učenka 2. a razreda, doma pa iz Vrhovca pri Oslju. Pove, da vstaja že ob pol štirih zjutraj, ali pa še prej, da lahko pride pravočasno v šolo, saj ima do železniške postaje uro in pol hoda. Domov se vrača šele okrog 5. ure popoldne. Poleg tega imajo doma tudi veliko kmetijo, kjer dela ne zmanjka, tako da nikoli ne ve, kdaj se bo lahko učila: ali popoldne ali šele ponoči. Toda Katica je kljub temu zadovoljna, kajti ni edina, ki ima daleč do šole. V šoli v Beti je skoraj polovica učencev iz Hrvaške.

„Moje delo in bodoči poklic me zelo zanimata. Zato mi ni bilo težko prebroditi niti jezikovne ovire. Po treh mesecih pouka mi slovenščina skoraj ni več delala težav. Nekoliko težje je pri šolskih nalogah, a učitelji so uvideli do nas iz sosednje republike,“ pove Katica v upanje in in vzpodbudo svojim rojakom, ki se še niso sprijaznili s tem, da je postal njihov „materin“ jezik sedaj slovenščina.

MARIJA KOZJAN iz 2. b razreda je Belokranjka, iz

Radovičev pri Metliki. „Vsak dan sicer prepešam 8 kilometrov do šole in domov, vendar imam kljub temu še toliko časa, da se lahko udeležujem v vezeninskem krožku. Ročno delo me je veselilo že v osnovni šoli, gobeline in prte pa rada delam tudi doma. Priznati moram, da je med učenkami veliko zanimanja za ta krožek, saj jih sodeluje v njem več kot polovica, kar je tudi razumljivo, kajti dobra šivilja mora imeti tudi dober „posluh“ za ročno delo.“

V vezeninskem krožku dekleta predvsem vežejo prtičke z belokranjskimi vzorci, za novo leto in 8. marec pa delajo tudi čestitke.

FRANJO FABINA, učenec 1. b razreda je med množico deklet gotovo največja senzacija. A zakaj? Zato, ker je med 80 učenkami edini fant. Na vprašanje, zakaj se je odločil ravno za to šolo, odgovori, kakor da bi imel odgovor pripravljen že vnaprej. Morda ga tudi ima, saj gotovo nisem bila prva, ki sem ga to pobarala.

„Nekaj mojih prijateljev, sovaščanov je že končalo to šolo, pa sem se navdušil tudi jaz. Na predsodke o tem, češ, da je to bolj šola za dekleta, se nisem oziral, in trditi smem, da sem s svojo odločitvijo zadovoljen.“

Nekako si nisem mogla predstavljati, priznam, fanta za šivalnim strojem, pa sem ga

vprašala, kako se počuti, ko pod iglo, ki jo nadzoruje, nastaja nov izdelek.

„Ne gre tako preprosto, kajti najprej začnemo z ročnim šivanjem. Ko se dobro izurimo v šivanju vseh vrst vbodov, začnemo s strojnim šivanjem. Tudi tukaj se učimo postopoma: najprej vbode, potem posamezne operacije pri šivanju izdelkov. Šele v 2. razredu se bom učil šivanja kombinež, kril, pižam, hlač. Ti izdelki morajo biti brezhibni, kajti prodajajo jih v tovarniški trgovini — sicer pa kot drugo kvaliteto.“

In potem, ko boš končal šolo, boš šival?

„Ne, fantje navadno odidejo v skladišče, kjer delo ni lahko, a primernejše zanje. Če pa bom imel dober uspeh bom nadaljeval: šolanje na srednji tekstilni šoli v „Beti“, ki je

oddelek kranjske tehnične šole.“

MARIJA VRANIČAR hodi v 2. b razred vsak dan 3 kilometre peš iz Bukovca onstran Kolpe. Zelo rada riše, saj je v vsaki številki njihovega šolskega glasila „Zvita nit“ nekaj modelov nove mode, ustvarjenih izpod njenega švinčnika. Rada bi postala modna kreatorka.

Kako pa izgleda „Zvita nit“?

„To glasilo izhaja dve leti, 4 — krat na leto v nakladi 120 izvodov. Je predvsem literarno glasilo, v njem pa so tudi prispevki o delu osnovnih organizacij ZSMS, kjer učenci živijo, pa pesmi, križanke, humor, karikature in, kot že rečano, moda. Menim pa, da bi morali mladi več pisati. Včasih so vse preveč zaspali.“

V uredniškem odboru je tudi polovica učiteljev. Ali le — ti vplivajo na vas, vam celo cenzurirajo prispevke?

„Učitelji vplivajo na nas le toliko, da nam predlagajo kakšno temo, o kateri naj bi pisali. Cenzure pa ni. Ker gre v pretežni meri za literarne prispevke, cenzura niti ni potrebna.“

TEKST IN FOTOGRAFIJE: MIRJAM BEZEK

Proizvodni prostor bo večji

Ko smo se pred sedmimi leti selili iz starih proizvodnih prostorov v novo halo v Rosalnice, smo imeli občutek, da je izredno velika. Takrat je bilo zaposlenih 230 normiranih delavcev, danes jih imamo 330. Vidimo pa, da smo sedaj prostorsko zelo utesnjeni. V sami proizvodni hali imamo skladiščne prostore. Ti zavzemajo dobro tretjino prostora, ki je bil prvotno namenjen za proizvodnjo. Zato smo bili prisiljeni iti v novo investicijo, v izgradnjo skladiščnih prostorov. Z izselitvijo sedanjih skladišč bo pridobila proizvodnja okrog 800 m² površine, kar nam bo zadostovalo za sedanjí obseg proizvodnje.

V letošnjem letu imamo v planu najprej postaviti še en tekoči trak, ki bo enak sedanji — dvema. Dobili bomo tudi 40 novih šivalnih strojev, ki bodo zamenjali stare in že izrabljene stroje. V planu imamo tudi okrog 40 šivalnih strojev za predelavo kopalk, kajti prav tu se najbolj pojavljajo ozka grla. Novi stroji so moderni, s prevmatiko, zato moramo tudi po šivalnici razpeljati trak. Ti stroji so nam nujno potrebni, če hočemo doseči plan, ki smo

si ga zastavili. Zaradi večjega števila obratov na minuto, zaradi raznih pripomočkov in zaradi kvalitetnejših šivov se bo z isto delovno silo proizvedlo večje število kvalitetnih kosov, kar pa je bistveno, če hočemo konkurirati na domačem oziroma tujem tržišču.

Velike probleme s strojnimi parkom imamo pri tako imenovanih „lohn“ poslih, saj se moramo tu vedno stoddostno držati kupčevega vzorca, čeprav bi bil včasih šiv z drugo vrsto stroja lepši in kvalitetnejši. Teh „lohn“ poslov pa ni malo, saj imamo štiri tuje firme, ki v letošnjem planu predstavljajo 35 % vseh planiranih minut.

Ugotavljamo namreč, da nam šivilje odhajajo od strojev ter si iščejo v drugih delovnih organizacijah nenormirana dela, pa čeprav včasih slabše plačana. Velikokrat je vzrok odhoda tudi dvoizmensko delo, ker popoldne matere nimajo urejene varstva za otroke.

Nova delavka tudi nima nmanj eno leto stoddostnega učinka. Mislim, da bi tem problemom morali vsi skupaj posvetiti več pozornosti in dobri delavki omogočiti, da bi bila zadovoljna.

MARIJA PETRIC

Nagrajenec Marjan

MARJAN PAVLOVIČ, vodja vzdrževanja in investicij v KOMET-u je ob praznovanju občinskega praznika občine Metlika prejel Bloudkovo značko.

„Marjan, najprej nam povej, kaj je to Bloudkova značka?“

„Bloudkova značka se podeljuje zaslužnim športnim delavcem, zlata za trideset let dela na športnem področju, srebrna za dvajset let in bronasta za deset let.“

„Kakšno si prejel ti in katere so tvoje zasluge?“

„Bronasto. Že petnajst let aktivno delam na področju organizacije raznih športnih dejavnosti. Dva mandata, to je osem let, sem bil predsednik telesnokulturne skupnosti. Bil sem tudi stalni član izvršnega odbora. Sedaj opravljam funkcijo podpredsednika telesnokulturne skupnosti. Več kot šest let vodim košarkarski klub BETI. Od leta 1965 do 1979, dokler sem bil zaposlen v tovarni BETI, sem vodil rekreativno dejavnost. Vsa leta sem sodeloval pri organiziranju sindikalnih športnih iger občine Metlika in pri organiziranju raznih drugih športnih dejavnosti.“

„Se tudi sam aktivno ukvarjaš s športom?“

„Sedaj nič več, ker so me „prekosila“ leta. Pač pa sem v srednji šoli v Krškem aktivno igral roket in se s tem športom ukvarjal tudi v Metliki, dokler je obstajal. Sedaj pa se še vedno rad za rekreacijo ukvarjam s vsemi vrstami športa, ki so mi dostopni.“

„Kateri šport je v Metliki najbolj razvit?“

„Košarka. Razen tega aktivno deluje še teniški klub in kegljaški klub.“

„Zadnje čase v košarki nekaj „šepa“. Kje je vzrok za to?“

„Prvenstveno v reorganizaciji slovenske košarke pred leti. Takrat so bili ukinjeni

klubi in organizirane reprezentance posameznih območij. Naši igralci so igrali za medobčinsko košarkarsko zvezo Dolenjske v Novem mestu. V tem času nismo vzgajali mladih igralcev, kar sedaj že dve leti, odkar je prišlo spet do organizacije klubov, krepko občutimo. Preusmerili smo se tudi samo na domače igralce, ki še nimajo dovolj izkušenj. Zato nam ni uspelo, da bi se plasirali v slovensko super-ligo. Letos bomo igrali v prvi slovenski ligi, ki je sicer po kvaliteti nekoliko slabša, naši mladi igralci pa si bodo le nabrali nekaj več izkušenj in že v naslednjem letu pričakujemo boljše rezultate.“

„Pod kakšnimi pogoji delujejo naši športni klubi?“

„Težko je, ker so tekmovanja predvsem na republiški ravni izredno draga. Sredstva dobimo le od telesnokulturne skupnosti, nekoliko od tovarne Beti, nekaj malega pa tudi z reklamo.“

„Razmišljate o razširitvi športne dejavnosti v Metliki?“

„Potrebno bi bilo razviti športno panogo, s katero bi se ukvarjale ženske, saj je v naši občini med zaposlenimi največ žensk. Konkretno že razmišljamo o ustanovitvi ženske košarkarske ekipe.“

„Kaj pa rekreacija delovnih ljudi in občanov?“

„To je še vedno odprto vprašanje. Škoda, da so zamrle občinske sindikalne športne igre, v katerih se je udeleževalo veliko število ljudi. Potekale so skozi vse leto, vključene pa so bile v glavnem vse delovne organizacije metliške občine.“

„Tvoji načrti?“

„Od lani sem zaposlen v Kometu in bi rad tudi v tej delovni organizaciji oživel športno dejavnost, seveda, če bo zanimanje za udeleževanje na tem področju.“

„Marjan, čestitamo ti za priznanje, ki si ga dobil in ti želimo veliko uspeha.“

S. Z.

Bunkerjev dovolj

Sedaj smo v prelomnem obdobju, ki je izjemno pomembno za našo revolucijo. Dosledno in brez omahovanja moramo utrjevati samoupravni družbenoekonomski in socialni položaj delavca, da bo lahko obvladal vse tokove družbene reprodukcije in vse vzvode političnega sistema, da bo lahko dobro gospodaril in pometel z vsem, kar povzroča pri nas gospodarsko nestabilnost in kar lahko vpliva tudi na politično stabilnost. Ta je sedaj trdna, toda že jutri se nam lahko skazi, če bomo kar naprej samo govorili o tem, kaj moramo narediti, ne bomo pa tega tudi v resnici storili.

Junaki boja danes ne potrebujejo bunkerjev, da bi svoje junaštvo izpričali z juriši nanje. Na vsakem koraku je dovolj bunkerjev družbene nedisciplin, slabega gospodarjenja, razsipavanja sredstev, nečloveških postopkov, protisamoupravnih ravnanj in samovoljnih dejanj, ki jih moramo pogumno napadati, če hočemo opravičiti ime komunista. Boj za samoupravljanje in znotraj njega za stabilno gospodarstvo, za učinkovito družbeno organizacijo je preizkušnja današnjega in jutrišnjega dne.

Za to pa ni dovolj samo besedovanje. Komunisti, je dejal Lenin, ne napovedujejo, ne pridigajo, ne sanjarijo. Pač – tudi sanjarijo, kadar verujejo v svoje sanje, pozorno opazujejo življenje, primerjajo svoja opazovanja s svojimi sanjami. Toda zanje je neprimerno važnejše, da dojamajo gibal napredka in da jih znajo usmerjati. Kot je prepričanje v zmago delavskega razreda komunistova moralna moč, tako je znanje njegovo ideološko orožje, s katerim lahko zmaguje. Z znanjem, ki ga ima, osvešča ljudi, jim razkriva razredno in socialno resnico družbe in njihovega položaja ter kaže izhod iz danega v novo, še naprednejše, še svobodnejše.

FRANC ŠETINC

Kadrovska služba splošnega in kadrovskega sektorja ter Izobraževalni center pripravljata za letošnje leto vrsto seminarjev. To bodo kratka, a učinkovita (upamo) srečanja, delovna, seveda. Do predlaganih tem smo prisli s pomočjo ankete, izvedene med delavci. Pa pogledajmo, kako je s to rečjo.

Za vodilne in vodstvene delavce (direktorje TOZD, sektorjev in služb) bo marca seminar na temo: osebna odgovornost v kolektivnem sistemu vodenja. Aprila se bodo zbrali na štiriurnem seminarju delavci-samoupravljalci. Poslušali bodo predavanje o funkcioniranju delegatskega sistema.

Nismo pozabili tudi na vodje programov. Maja smo jih pripravili predavanje: psihologija kupca in potrošnika, skladiščniki in evidenčarji pa bodo že februarja poslušali najvažnejše o skladiščnem poslovanju. Pre

Za izobraževanje

ventivno vzdrževanje strojev in naprav je naslov teme za vodje vzdrževanja in vzdrževalce. Čas za poslušanje si bodo morali rezervirati v aprilu.

Že januarja pa je bil izveden seminar za pedagoške delavce. Predavanje Usmerjeno izobraževanje in vključevanje OZD v vzgojno izobraževalni proces bo kot nalašč za čas, ko so priprave za reformo našega šolstva v zaključni fazi. Čemu vse to? povpraša kdo.

Odgovor je jasen kot beli dan. Vsakodnevno ugotavljamo luknje v svojem znanju in če bomo dovolili, da se bodo večali, si bomo naredili mačehovsko uslugo. Več znanja nikomur ne škoduje.

Zapišimo še to, da bodo seminarji kratki (več kot štiri ure ne bi smeli trajati), da bodo zanimivi in konkretni.

Prav bi bilo, da jih vzamemo kot del našega vsakodnevnega dela in potreb, brez odpora in negodovanj.

T. G.

Gospodar- ski čudež pri nas

Osrednja misel iz noveletne poslanice tovariša Tita je kristalno čista in vsakomur razumljiva. Predsednik republike, kateremu želijo te dni vsi narodi in narodnosti Jugoslavije hitro okrevanje po operaciji v kliničnem centru v Ljubljani, nam je položil v srce odkrito in z vsem zaupanjem:

leto, v katero vstopamo, za nas ne bo lahko. Zahtevalo bo resna odpovedovanja. Vsakdo na svojem mestu, vsi delovni ljudje, zlasti pa še voditelji na

vseh ravneh, sleherni med nami naj na svojem mestu stori tisto, kar je njegova dolžnost. Naj bo to zares v polni meri leto velike aktivnosti in varčevanja, leto največje discipline in odgovornosti. Vse to moramo doseči, s tem bomo premagali tudi sedanje težave.

Težav pa ni malo. Stane Dolanc je v noveletnem pogovoru za DELO med drugim opozoril, da mora biti boj za večjo proizvodnost dela, za spodbujanje izvoza, za pameten in zmanjšan uvoz stalen dejavnik ekonomske politike in družbenega življenja v Jugoslaviji v celoti. Vse to je v razvitih deželah že zdavnaj prvina normalne ekonomske politike. Mi pa smo se zadnje čase obnašali že nenormalno: nenehno smo živeli bolje kot smo delali, zato pa je prišlo do zunanjetrgovinskega primanjkljaja, zadolževanja in podobno. Imamo nizko produktivnost, pokrivamo tisoč potreb, nimamo pa dovolj akumulacije

za razširjeno reprodukcijo. Nekateri pri nas mešajo socializem s socialo. Izostankov z dela, izkoriščenosti delovnega časa, delovne discipline — vsega tega naše delovne organizacije še vedno ne obravnavajo tako kot zahtevata položaj in čas. Stane Dolanc je ob tem dejal:

„... Ob taki produktivnosti dela, ob takem odnosu do dela, je ob tako visokem življenjskem standardu, kot ga imamo, resnični gospodarski čudež pri nas in ne v Zvezni republiki Nemčiji...“

Trditev samo na zunaj izzveni grobo, resnica pa je grenka in boleča: o njej govorijo delavci v proizvodnji in pričakujejo, da bodo vodstva delovnih organizacij ukrepala. Besed je dovolj, zdaj lahko zaležejo samo dejanja in zelo določeni, jasni ukrepi. Nobene panike ni treba; zahtevamo samo resno, pošteno in odkrito delo. Gre za enostavno rešitev: vsakdo naj stori svojo dolžnost.

N. S.

Resnost je popustila

Po razgovoru z vodji delegacij TOZD Konfekcija Črnomelj smo prišli do naslednjih zaključkov: delegacije samoupravnih interesnih skupnosti so se sestajale le nekaj časa, kasneje pa sta zanimanje in resnost pri delu popustila. Za nekatere delegacije gradivo sploh ni prišlo, sicer pa je bilo preobširno De-

legati so izrazili željo, da potrebujejo pri svojem delu pomoč. Delegacije bi bilo potrebno vzpodbujati in opozarjati, naj se resno lotijo dela, seznaniti, bi jih morali z dolžnostmi.

Boljše pa je bilo z delegati v samoupravnih organih. Ti so se redno udeležili sestankov in so se tudi vključevali v razprave o problemih. Delegacije pa so pogrešale predvsem povratne informacije, to je informacije o sklepih, ki so bili sprejeti na sejah raznih delegacij. Menimo tudi, da se delegati zunanjih TOZD redneje udeležujejo sestankov kot Metličani.

Ugotovili smo, da so posamezni sklepi ne izvajajo in se problemi vlečejo s sestanka na sestanek. Ni dolgo tega, kar je bilo dogovorjeno, da se vpisujejo napake glede materiala v register. Tako bi jih lažje reševali vodje TOZD s tehničnim direktorjem.

Podatki bi bili zbrani, po krajšem času bi se gotovo pokazal rezultat, saj telefonski pogovori ne dajejo zelenih rezultatov. Vprašujemo, kdaj bomo uvedli dogovorjeni postopek v prakso.

Toliko iz TOZD Konfekcija Črnomelj.

I. Č.

VIŠJE POKOJNINE ZA KMETE

Starostna pokojnina kmetov v Sloveniji se je s 1. januarjem povečala na 1.280 dinarjev ali za dobrih 52 odstotkov. Glede na minula leta se bo pokojnina kmetov letos povečala za več kot trikrat (leta 1976 je znašala 410 din, 1977. leta — 515 din in 1978. leta — 595 din). Leta 1981 naj bi kmečka pokojnina znašala vsaj 50 odst. najmanjših pokojninskih prejemkov iz leta 1980. Tako so kmečke pokojnine le približujejo zaželeni višini teh pokojnin, predvidenih za naslednje srednjeročno obdobje.

V naši industrijski prodajalni je vedno dovolj kupcev, zato ni nič čudnega, če odgovorni že dalj časa razmišljajo o novem, večjem in sodobnejšem prostoru. Stari je premajhen, neprimeren, brez kabin za poizkušnjo, poleti je v njem hudo vroče. Odtehtajo pa te pomanjkljivosti prijazne in zgovorne prodajalke, ki imajo brez dvoma tudi zasluge, da gre naše blago dobro v prodajo. Le tako naprej! (Slikal je: Janez Žele)

Načrti iz Kometa

V novembru in decembru je potekala izdelava predloga gospodarskega načrta za leto 1980. Po obravnavi na zborih delovnih ljudi je bil leta 25. decembra 1979 sprejet na seji delavskega sveta.

Planirana proizvodnja in prodaja temeljita na razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih ob upoštevanju težjih pogojev pri nabavi repromaterialov iz uvoza in ob upoštevanju možne prodaje na domačem in tujem trgu. Omejitveni faktor je tudi delovna sila, saj število zaposlenih predvidevamo povečati le za 2,5 %.

Celotni prihodek nameravamo doseči za 17 % više kot je bil planiran za leto 1979 in znaša 128.000.000.— din. Ker bodo materialni stroški rasti počasneje in sicer s 15 %, se bo dohodek povečal za 19 %. Tudi zakonske in pogodbenne obveznosti bodo rastle počasneje od dohodka, zato se bo čisti dohodek povečal za 21 % in bo znašal 55.660.000.— din. Čisti dohodek bomo po planu delili na osebne dohodke v znesku 42.600.000.— din, na del za izgradnjo stanovanj v znesku 2.480.000.— din in na ostanek čistega dohodka v znesku 10.580.000.— din.

Večji del ostanka čistega dohodka bomo namenili v poslovni sklad in sicer 57 %, ostalo pa v sklad skupne porabe in za rezerve.

Poprečne mesečne neto osebne dohodke bomo povečali za 17 % in bodo znašali 5.750.— din.

Pokrivanje uvoza z izvozom predvidevamo dvigniti na 72 %, kar bomo dosegli s stagnacijo uvoza in s povečanjem izvoza za 32, % glede na plan za leto 1979.

Planirani kazalci poslovanja kažejo, da bomo v letu 1980 dosegli 149.019.60 din dohodka na delavca, oziroma 136.421.55 din čistega dohodka na delavca.

Vzporedno s planom smo izdelali tudi stabilizacijski program, ki zajema boljše izkoriščenost delovnega časa in s tem večjo produktivnost ter prihranke pri materialno-fiksni stroških.

Lahko trdimo, da je plan za leto 1980 realno postavljen in ga bomo s pravnim odnosom do dela in z disciplino vseh tudi dosegli.

T. A.

Gospodarjenje in dohodkovni odnosi

Z rastom delovne organizacije, spremembo organiziranosti, a TOZD in z večjim uveljavljanjem samoupravnih odnosov v združenem delu, smo tudi dolžni dograditi in izpopolniti sistem ekonomskih odnosov med TOZD notraj delovne organizacije. Sedanje stanje vodenja celotnega reprodukcijskega procesa skozi 4 popolnoma različne tehnologije od kodranke do konfekcije, ne ustreza, če bomo uravnavali sistem samo s pomočjo poslovnih funkcij. Neobhodno je bolj približati ekonomski rezultat delavcem v TOZD, da bodo gospodarili z lastnim dohodkom, saj je to tudi osnovna vsebina zakona o združenem delu. Te odnose smo pri nas uzakonili s samoupravnimi akti takoj ob organiziranju TOZD leta 1974 in izpopolnili leta 1977 po določilih novega zakona, vendar pa ne moremo biti zadovoljni z dejanskimi odnosi. Mislimo, da je to enkratna akcija s tolmačenjem na zborih delavcev in da se bo tudi delalo tako, kot piše v aktih. Na žalost pa ugotavljamo, da te „razredne bitke“ še nismo dobili, ker še vedno 90 % ljudi misli, da je onih 10 % odgovornih za rezultat, mi pa smo na delu zato, da delamo in za svoje delo prejemo „plačo“. Na ta način neformalno obstojata dva razreda in se med njima porajajo mnoge konfliktna situacije in preizkušnja angažiranost za delo.

Družbenopolitične organizacije marsikaj ne vedo, kakšna je njihova vloga, čeprav zavzemajo stališča na podlagi usmeritev in dokumentov, ki so družbeno verifikirana z osnovno politično linijo našega sistema. V praksi največkrat člani političnih organizacij zastopajo osebne ali grupne interese in se nam porazgubi učinkovitost, dohodki pa krenejo na stari tir. Na ta način imamo novo organizacijo in stare odnose.

Problematika zgornje vsebine se pri nas v Beti izkazuje v naslednjem: Temeljne organizacije težijo k temu, da si priborijo čim več pravic (to tudi uspeva), odgovornost pa naj ostane družbi. Skupne službe bi rade zadržale moč odločanja, odgovornost pa je institucionalno pri TOZD. Na ta način ne moremo opredeliti subjektivnih in objektivnih odgovornosti in pravilno ukrepati. Takšno stanje se je najbolje pokazalo v drugem polletju lanskega leta, ko je delovna organizacija dosegla 10 – 15 % nižje poslovne rezultate od plana, ki so zelo natančni in eksaktno družbeno priznani, obenem pa so skoraj vse TOZD dosegle 10 – 15 % rezultat nad planom, ker so od teh rezultatov odvdsni osebni dohodki delavcev. Ker je takšno stanje ekonomsko nevzdržno, smo s sistemom nižje vrednosti točke morali korigirati notranje rezultate, ker nam takšnih družba ne priznava. Težnje se pojavljajo kako bi posamezna TOZD iz skupnega prihodka čim več pridobila, manj prisotne pa so težnje, kako bi posamezne TOZD čim bolj povečale skupni prihodek, ker se ji zdi, da je rezultat preveč

odmaknjen in da imajo drugi večji vpliv na to in se naj drugi ubadajo s tem problemom. Ker pa tega trige ga ni, nam navsezadnje vsem skupaj zmanjka planskega dohodka. Priznati moramo da so pogoji gospodarjenja zelo težki, saj vsakodnevno preko sredstev javnega obveščanja poslušamo apel k stabilizacijskemu obnašanju in racionalnemu trošenju, saj ne moremo biti posamezniki bolj bogati kot družba. Mnogi pa si mislijo, da je družba nekdo drugi in ko moramo svojo osebno porabo uokviriti z razpoložljivimi možnostmi, zelo radi kritiziramo zunanje faktorje in ustvarjamo slabo politično plimo, pozabljamo pa, da se moramo najprej samo stabilizirati in da imamo v lastni hiši še ogromno neizkoriščenih rezerv, kot so, večja izkoriščenost kapacitet in delovnega časa, manj izostankov z dela in boljša organizacija dela.

Problem boljši organizacije dela in izpopolnitvi dohodkovnih odnosov v cilju jasnejše odgovornosti bomo v prvih šestih mesecih tega leta posvetili največ pozornosti, da odklone prejšnjega leta spravili na pravi tir. V tem smislu je formirana delovna skupina, ki je že izdelala osnutek projekta reorganizacije Beti na tri tehnološko in ekonomsko zakrožene programe v smislu večje decentralizacije odločanja in odgovornosti. V to nas silijo tudi objektivni razvojni pogoji, saj smo že postali velik poslovni sistem s 1800 zaposlenimi delavci in 107 milijard S din bruto proizvoda – skupnega prihodka. Tako veliko koncentracijo dela in kapitala se ne da več upravljati centralizirano z enega mesta, ker se nam v dolgi verigi poslovanja trga komunikacijske vezi, zaradi česar prihaja do odklonov, da so interni rezultati poslovanja boljši od zunanjih rezultatov, ki nam jih družba priznava ali preko trga ali preko sporazumov in dogovorov.

Opredeljeni so trije ekonomsko – tehnološki programi ki bodo dobili v letu 1980 vsebinsko zasnovu, v srednjeročnem planu 1981 – 85 pa tudi razvojno smer. Prvi program je proizvodnja preje in volne ki je z novo investicijo 4-krat povečal svoje zmogljivosti in se izrazito tržno usmeril. Vhod, izhod, poslovni rezultat in poslovna politika so mu jasno definirani, program je zelo samostojen, zato izstopa iz verige skupnega prihodka, ker si bo lažje izmeril svoj ekonomski rezultat in temu primerno podvzel ustrezne ukrepe. V program „metraže“ bodo združevali delo TOZD Pletilnica in TOZD Barvarna, ki zadržita nadalje svojo samostojnost, samo imela bosta enotno poslovno politiko, ker se perspektivno kaže večja usmeritev v eksterno realizacijo zaradi preusmeritve v proizvodnjo reprodukcijskega materiala. Srednjeročno ima ta program prednost pri naložbah in širitvi kapacitet. V program „konfekcije“ združujejo delo TOZD Metlika, Črnomelj, Mirna peč, Dobova in Zakanje. Ta program ima svoje tržne karakteristike, proizvodnja je delovno intenzivna, saj zaposluje preko 1000 delavcev. Srednjeročno ne bo širil obseg poslovanja. Izvršena bo večja specializacija in preusmeritev na artikole „visoke mode“ z večjo stopnjo akumulacije.

Ekonomsko, tehnološko in razvojno usmerjeni trije programi, ki lahko perspektivno postanejo tri delovne organizacije, narekujejo tudi reorganizacijo skupnih služb, ki se bodo morale podrežati ekonomskim ciljem v programu. Na ta način bodo morale nastajati nove aktivnosti in opuščati neke stare aktivnosti klasične režeje, ko nekateri delavci niso vedeli, k čemu vodi njihovo delo. Veliki aparat skupnih služb ni mogel biti učinkovit, ker ni bilo me-

rljivih rezultatov in so se zato pojavljale birokratske tendence.

Iz prej navedenega sledi, da so pred nami zelo težke in zahtevne naloge, ki nam jih narekujejo družbeno-ekonomski pogoji gospodarjenja in naša notranja spoznanja. Če nič ne ukrenemo gledajoč na prilaganje in notranje preureditve lahko zabredemo v globljo krizo iz katere se bomo težko izlekli. Pripravljeni bodimo tudi na bolj krizno situacijo, večje odrekanje in ostrejša stabilizacijske ukrepe.

Nadaljnje naloge ZK v izgradnji političnega sistema soc. samoupravljanja

Pri oceni stopnje razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja v naši DO moramo upoštevati njegov pomen za nadaljnji razvoj sistema socialistične demokracije kot posebne oblike diktature proletariata, vloge občana v političnem sistemu ter stopnjo razvoja družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov v našem prostoru. Ob tem se nam postavlja vprašanje vloge in odgovornosti organiziranih subjektov v razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, zlasti ZK.

Ocene, stališča in sklepi sprejeti na zboru komunistov, morajo biti usmerjeni v to, da bomo naš politični sistem še obogatili z novimi demokratičnimi odnosi, ki bodo omogočili, da se bo pluralizem samoupravnih interesov, v raznovrstnih oblikah interesnih skupnosti na različnih področjih družbenega življenja kakor tudi v delegatskem sistemu čim neposredneje in svobodneje izražal v okviru demokratičnega samoupravnega odločanja. Socialistično samoupravljanje ne more obstajati, delovati in se razvijati drugače kot demokratičen sistem. Njegov splošen rezultat ne more biti nič drugega kot stalno širjenje dimenzij svobode človeka.

V sedanjem trenutku je pred OO ZK, vodstvi ZK in članstvom postavljena naloga, da ocenimo doseženo kvaliteto razvoja političnih odnosov kot tudi to, da ocenimo, kako nam delujejo organizirane institucije oz. subjekti v političnem sistemu ter njihovo vlogo in odgovornost pri nadaljnjem razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Pri tem mora biti naš cilj usmerjen v prilaganje vseh institucij političnega sistema socialistični in samoupravni naravi proizvodnih odnosov kakor tudi delegatskemu skupščinskemu sistemu oz. njegovi delegatski samoupravni bazi.

5. seja CK ZKS je ugotovila, da v političnem sistemu zastajamo zlasti v:

- razvoju in uveljavljanju delegatskega sistema,
- razvoju občine kot temeljne družbenopolitične skupnosti in
- ustanavljanju in delovanju družbenih svetov

Delegatski sistem je oblika organiziranja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in občanov tako za izvajanje oblasti kakor tudi za upravljanje družbenih zadev na temelju samoupravljanja.

Negativni pojavi in odkloni v družbeni praksi uveljavljanja in razvoja delegatskega sistema nas opozarjajo na ugotovitve, da se temeljna funkcija delegatskega sistema počasi ureščuje.

Informacije na vseh ravneh niso kvalitetne, pravočasne kar povzroča pojav ležernosti, lagardnosti in komoditete.

Postavlja se resno vprašanje vloge in položaja delegacije na vseh nivojih kot ključnega člena delegatskega in demokratičnega sistema sploh.

Delegacija deluje v večini primerov sama zase, ker niso izoblikovane poti komuniciranja in ko-

ordiniranja med delegacijo OO ZK in med organi upravljanja oz. delegatsko bazo.

Delegacije delujejo brez strokovne pomoči strokovnih služb, brez stališča svoje OO ZK. To ima za posledico, da delegacija ne postaja mesto, kjer bodo delavci in občani oblikovali stališča in predloge mesto in oblika, kjer se bodo uveljavljali osebni in skupni interesi ter uveljavljali vpliv na družbene odločitve.

Posebno vprašanje zavzema „use-da“ stališče, predlogov in vprašanj delegacije, ki se postavljajo v organih upravljanja, skupščinah SIS in občinski skupščini, saj se prevečkrat le evidentirajo, namesto da bi stališča, predlogi in vprašanja vplivali na kvalitetnejše delo ustreznih organov oz. služb.

Da bi bila delegacija sposobna vključiti se v celotna dogajanja v delegatskem sistemu, je nujno, da se z začetim izobraževanjem delegatov nadaljuje tudi v tej izobraževalni sezoni.

Funkcija skupščin SIS kot mesto za samoupravno sporazumevanje o skupnih interesih in potrebah delavcev in delovnih ljudi njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti se počasi uveljavlja. Zaprte v svoj institucionalni okvir so skupščine SIS razvile svojo lastno notranjo organizacijo.

Namesto da bi bil vsakodnji podarek na oblikah in načinih za poglabljanje demokratičnega izražanja in usklajevanja interesov med vsemi subjekti z druženja, SIS pa le skupen organizacijski okvir za celoto demokratičnega samoupravnega sporazumevanja, so se razvili izvršilni odbori in z njihovim delom ter vlogo povezan strokovne službe.

V delu zborov občinske skupščine je še malo iniciativ, da se na dnevene rede postavljajo problemi, ki jih čutijo delavci in delovni ljudje kot svoje.

V delovanju delegatske skupščine velja še posebej izpostaviti oceno delovanja zbora združenega dela in družbenopolitičnega zbora. Ob še ne dovolj razvitem delovanju delegacij zbor združenega dela še ni dovolj razvil svoje vloge za razvoj samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v združenem delu in občini.

Ustanavljanju in razvijanju vsebine delovanja družbenih svetov, ki imajo pomembno vlogo pri demokratizaciji, pripravljanju, sprejemanju in izvrševanju odločitev na vseh ravneh upravljanja, moramo posvetiti polno pozornost. Zakaj so nam potrebni družbeni sveti? V bistvu ne gre za nove organe ali novi paralelizem. Hiter razvoj samoupravnih socialističnih odnosov poraja tudi nepopolne odgovore na vprašanja iz družbene prakse, ki bodo usmerjeni k novi kvaliteti družbenih odnosov. Družbeni sveti niso in ne smejo postati transmisija nobenega udeležca v delu družbenega sveta ali predlagatelja.

Osrednja naloga zveze komunistov v političnem sistemu socialistične samoupravne demokracije je utrjevanje ekonomske in politične oblasti delavskega razreda. To oblast uresničujemo samoupravno in politično organizirani delavci. Zveza komunistov mora biti med njimi organizirano prisotna – idejno in akcijsko – kot vodilna subjektivna sila, delovati mora predvsem tako, da so problemi, ki jih čutijo, obravnavajo in rešujejo delovni ljudje in ko so na dnevnem redu družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, delegatskih skupščin ter delegacij, tudi stvar konkretne politične razprave in sklepov v organizacijah in telesih ZK. Izvajanje sprejetih sklepov pa more potekati v demokrati-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Besede o dopustih

Ob analizi prošnje za izkoriščanje rednega letnega dopusta, izrednega plačanega in izrednega neplačanega dopusta v DO „KOMET“ ugotavljamo, da delavci premalo poznajo svoje pravice in dolžnosti, oziroma samoupravne akte podjetja, ki to urejajo. Še bolj boleče je dejstvo, da tudi nekateri predelavci, ki so upravičeni dovoljevati izkoriščanje dopusta, ne poznajo v popolnosti interne zakonodaje.

Za boljše razumevanje tistih določil pravilnika o delovnih razmerjih, ki urejajo pravico do dopusta, opozarjam na nekatere najbolj pogoste nejasnosti in kršitve:

Delavec pridobi pravico do letnega dopusta, ki traja najmanj 18 ali največ 30 delovnih dni v posameznem koledarskem letu, po 6-mesečnem nepretrganem delu. Delavci, ki so stari 50 in več let in delavci, ki so najmanj 60 % invalidi, imajo pravico do povečanega letnega dopusta po tri delovne dni. Prav tako imajo delavci, ki še niso dopolnili 18 let starosti, pravico do povečanega dopusta za 7 delovnih dni.

Posebej moramo poudariti, da se v dopust štejejo tudi sobote, ne

glede na to, če so delovne ali proste. Dopust se koristi v enem oziroma dveh delih in to tisti del dopusta, ki ni zjet v kolektivnem dopustu.

Precej nejasnosti je z izkoriščanjem dopusta za tiste delavce, ki v koledarskem letu niso pridobili pravice do letnega dopusta. Ti delavci imajo pravico do sorazmernega dopusta, ki se odmeri v skladu z dolžino delovne dobe v omenjenem letu.

Lestvica sorazmernega dopusta:	število delovnih dni:
dolžina delovne dobe:	dni dopusta:
1 mesec	1
2 meseca	3
3 mesece	5
4 mesece	6
5 mesecev	8
6 mesecev	18

Če delavec med letnim dopustom zboli in ima veljaven bolniški list, se mu dnevi bolniške ne štejejo v dopust. Dopust koristimo v tistem koledarskem letu, za katerega nam pripada. Koristimo ga lahko tudi v naslednjem koledarskem letu, če smo ga začeli najkasneje zadnji dan v tem koledarskem letu.

Veliko več nejasnosti in kršitev je iz pravice porabe izrednega plačanega in izrednega neplačanega dopusta. Delavec ima pravico do največ 7 delovnih dni plačanega izrednega dopusta v koledarskem letu. Potrebno je poudariti, da je ne glede na to, koliko dni bi imel pravico, če sešteje posamezne upravičene primere, zgornja meja 7 delovnih dni v posameznem koledarskem letu. Poleg teh primerov (smrt v družini, poroka, selitev itd.) ima delavec pravico do izrednega plačanega dopusta do 7 delovnih dni, če se strokovno izpopolnjuje. Pri izkoriščanju te pravice je tudi

veliko nejasnosti. Do tega dopusta so upravičeni samo tisti delavci, ki jih delovna organizacija pošilja na šolanje ali je delovna organizacija dala soglasje za strokovno izpopolnjevanje. Tisti delavci, ki se strokovno izpopolnjujejo oziroma šolajo brez soglasja DO, imajo skladno določilom pravilnika o delovnih razmerjih pravico do izrednega neplačanega dopusta. Pravica do odsotnosti z dela je enkratna. Delavec ne more izkoristiti prostega dneva, če izpit ponavlja.

Delavec ima pravico biti odsoten z dela brez pravice nadomestila osebnega dohodka do 30 delovnih dni v koledarskem letu in to samo v primeru, če njegova odsotnost ne ovira proizvodnje ali poslovanja delovne organizacije in če so razlogi, zaradi katerih prosi za odobritev odsotnosti, utemeljeni. Ti razlogi so v pravilniku naštet (šolanje, bolezen v družini itd.).

V praksi so velikokrat srečujemo z nepoznavanjem teh pravic. Posamezniki prosijo tri in več mesecev neplačanega dopusta, kar potrjuje, da ne poznajo zakonskih določil oziroma naše interne zakonodaje. Načeloma pa velja pri vseh dopustih, da z izostankom delavca z dela ne sme priti do kakršnekoli škode delovni organizaciji in da so razlogi za odobritev tega dopusta utemeljeni. Vsaka zloraba teh pravic je kršitev delovnih dolžnosti.

Ob koncu želim opozoriti, da smo v vseh primerih porabe plačanega ali neplačanega dopusta dolžni pravočasno (pred začetkom izkoriščanja) zaprositi dopust in ga koristiti šele, ko ga je pristojni organ ali po pooblaščen delavec odobril. Samovoljno ostajanje na dopustu ni dovoljeno in predstavlja kršitev delovnih dolžnosti.

J. D.

7 milijonov članov Rdečega križa

Naloge ene izmed najbolj množičnih humanitarnih organizacij, Rdečega križa, ni treba posebej opisovati. Pokažejo se vedno, ko je sila največja. Zdaj je v vrstah jugoslovanskega Rdečega križa nekaj nad 7 milijonov članov. Med njimi je več kot polovica mladih Rdeči križ postaja vedno pomembnejši družbeni dejavnik na številnih področjih našega življenja. V Sloveniji imajo organizacije RK danes nekaj več kot 300.000 članov.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi matere Mare Bukvič se iskreno zahvaljujem sodelavkam iz TOZD Konfekcija Metlika za podarjeni venec, tolažbo in spremstvo pri pogrebu. Hvala vsem, ki so imeli mojo mater radi in so jo spoštovali.

Ana Grubač

Prvih 5000 vozil „zastava 102“

Crvena zastava v Kragujevcu je zaključila preizkušanje prototipa novega vozila — zastave 102. Zdaj gredo na priprave za serijsko proizvodnjo sestavnih delov svojega prvenca, takoj nato pa ji bo sledila serijska proizvodnja. Sredi letošnjega leta naj bi se prve zastave 102 pojavile na naših cestah, do konca leta pa naj bi izdelali in poslali na trg 5.000 teh vozil.

LETOS 25 ODST. VEČ PREMOGA

V jugoslovanskih premogovnikih bodo letos nakopali približno 52 milijonov ton lignita, črnega in rjavega premoga. Letošnja proizvodnja bo za približno 10 milijonov ton večja od lanske, kar pomeni povečanje za 25 odst. Kot navadno, bodo tudi letos nakopali največ lignita: okoli 40 milijonov ton oz. skoraj štiri petine celotne proizvodnje.

BOROVO: LETOS 20,5 MILIJONA PAROV OBUTVE

16.000 delavcev naše največje čevlarske industrije BOROVO bo letos izdelalo 20,5 milijona parov obutve, 9500 ton gumijasto-tehničnih izdelkov in 36.000 ton avtomobilskih gum. V tujino bodo iz Borova izvozili letos dobrih 5 milijonov parov obutve, s čimer bodo lanske izvoze povečali za dobro četrtino.

(Nadaljevanje z 8. strani)

čnem dialogu mnenj in skupaj z drugimi delovnimi ljudmi v institucijah političnega sistema.

Slabosti, ki se kažejo v delu OO ZK, v precejšnji meri pa so presežene v delu organov ZK na občinskem nivoju, so v tem, da prevzemajo naloge in odgovornosti iz pristojnosti organov samoupravljanja ter drugih teles, namesto da bi se znotraj teh teles borili za učinkovito in odgovorno opravljanje vloge in funkcije, ki jih imajo. Prisotna so tudi nesprejemljiva idejna in politična pojmovanja, ki želijo ZK postaviti v položaj, da bi delovala kot privesek ozkih skupin, ali postala pasivni opazovalec, ki se odpoveduje konkretni aktivnosti za spreminjanje razmer.

Če ocenjujemo uveljavljanje temeljnih funkcij OO ZK ugotavljamo, da obstajajo razlike v uspešnosti uresničevanja njihove vloge v posameznih okoliščinah. Razumevanje družbene vloge in nalog komunistov ter osnovnih organizacij v procesu izgradnje socialističnih samoupravnih odnosov in funkcioniranja političnega sistema se kaže v naslednjih slabostih:

- čaka se, namesto lastne iniciative, na akcijo organov ZK, torej OO ZK ne delujejo kot temeljni politični subjekti v svojih okoliščinah
- še precej je formalno, splošno obravnavanje družbenopolitične problematike, hkrati pa vključevanja komunistov v odločanje v ozkih krogih
- njihovi člani pogosto ne delujejo aktivno v procesu samoupravnega odločanja in političnega delovanja, ali pa tudi nastopajo neodvisno od sprejetih konkretnih sklepov
- osnovna organizacija vselej ne zadolžuje svojih članov ali delega-

tov, da v samoupravnih organih in delegacijah in družbenopolitičnih organizacijah demokratično izbirajo stališča in sklepe zveze komunistov.

V izgrajevanju stališč OO ZK in v njihovem izražanju še vedno ne so delujejo dovolj posamezniki na vodilnih in vodstvenih mestih. Posamezniki skušajo usmerjati in voditi delo osnovne organizacije, nekateri pa se obnašajo „vzvišeno“ in odtujeno in ne sodelujejo v delu. Na sestankih OO ZK je še premalo konkretnih zadolžitve članom, popuščanja posameznikom, pojavlja se lagodnost, bojazen pred izpostavljanjem, pristajanje na vsakešne načelne pritiske in opuščanje lastnega teoretičnega usposabljanja. Ugotavljamo tudi, da se niso uveljavile velike akcijske povezovanja zveze komunistov v organizacijah združenega dela, na drugi strani pa se še govori o preseženih oblikah (svetih).

Lokalni časopisi in radijske postaje

Po podatkih, s katerimi trenutno razpolagamo izhaja v Jugoslaviji 169 občinskih in medobčinskih časopisov. Med njimi jih 8 izhaja vsak dan, drugi pa enkrat na teden na 15 dni ali na mesec. V Sloveniji izhaja 20 takih časopisov, v Hrvaški 47, v Srbiji 40, v Bosni in Hercegovini 23, v AP Vojvodini 18, v Makedoniji 11 v Črni gori 9 in na Kosovem 1

Lani smo imeli v Jugoslaviji tudi 187 medobčinskih (regionalnih) in občinskih radijskih postaj, od tega na Hrvaškem 60, v Bosni in Hercegovini 36, v Srbiji 27, v Makedoniji 25, v AP Vojvodini 19, v Sloveniji 16, na Kosovem 4 in v Črni gori 3.

Misel in delo Edvarda Kardelja

Priporočamo vsem, da naročijo knjigo Franca Šetince „Misel in delo Edvarda Kardelja“, ki je pred kratkim izšla pri Prešernovi družbi. Knjiga na dostojen in vsakomur razumljiv način uvede bralca v celotni, vsestransko pomenljivi svet Kardeljeve misli in življenja.

Knjigo, ki ima 262 strani in stane samo 70 dinarjev, lahko naročite pri Prešernovi družbi v Ljubljani. Če bi bilo naročil več, lahko skupno naročilo odpošlje tudi naša sindikalna organizacija. Pišite na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, Ljubljana (ali pa knjigo naročite po telefonu: št. 061-21-440).

V znaku stabilizacije

Vsako novo leto se začne polno dobrih upov in želja, hkrati s tem pa nas preveva občutek previdnosti pred neznankami, ki nam jih prinaša. Vse to velja v dobri meri tudi za prizadevanja za dosledno izvajanje politike gospodarske stabilizacije — prav gotovo bo leto 1980 v njenem znamenju. Republiški organi Zveze sindikatov Slovenije so bili sredi priprav na to pomembno nalogo, ki je pred delavskim razredom Slovenije, že pred novoletnimi prazniki in tudi takoj po njih. Gospodarska stabilizacija v tem letu je bila osrednja tema razprave na sestankih z medobčinskimi in občinskimi funkcionarji Zveze sindikatov, s tistimi z republiških odborov sindikatov in svetov republiškega sveta pa na sekretariatu in predsedstvu republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

IZHODIŠČA RESOLUCIJE

Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 — 1980 v letu 1980 (takšen je njen polni naslov) — izšla je v Uradnem listu SRS št. 1 od 14. januarja 1980 — bo v vsakdanji rabi upravičeno poimenovana kot resolucija gospodarske stabilizacije, saj takšna usmeritev veje od njene prve do zadnje strani. Pritrditi moramo, da se ne srečujemo prvič s stabilizacijskimi usmeritvami, vendar je ta od prejšnjih precej strožja — tudi zato, ker pri izvajanju stabilizacije v preteklosti nismo bili dovolj dosledni.

Iz resolucije povzemamo kot izhodiščne naloge:

- večjo rast izvoza blaga in storitev ob manjši uvozni odvisnosti (ter hitrejšem preudarnem nadomeščanju uvoza),

- izboljšanje strukture proizvodnje in novih naložb z ugodnejšimi plačilno-bilančnimi učinki, večjo učinkovitost nalažanja v prednostne dejavnosti, večjo povezanost s surovinsko podlago,

- manjšjo energetske odvisnost od uvoza nafte in

skrbnejšo usmeritev k domačim energetskim virom,

- proizvodnjo, ki zaposluje več znanja in prinaša večjo kvaliteto,

- izboljšanje lastne akumulacije tozdrov in zmanjšanje odvisnosti razširjene reprodukcije od posojil,

- zaježitev neutemeljenih pritiskov na rast osebnih dohodkov in s tem v zvezi na rast sredstev splošne in skupne porabe,

- ublažitev pritiskov na rast cen z vzpostavitvijo realnejših razmerij med cenami posameznih izdelkov (družbena kontrola cen),

- administrativno urejanje vprašanj na nekaterih ključnih področjih moramo preseči z ustreznim samoupravnim organiziranjem in delovanjem samoupravnih organizmov.

SINDIKATI ZA STABILIZACIJO

Kakšna bo aktivnost Zveze sindikatov Slovenije ob teh nalogah? Na prvi letošnji seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki jo je vodil predsednik Vinko Hafner, je aktivnost predstavil podpredsednik RS ZSS Miran Potrč.

Najpomembnejša naloga organizacij in organov Zveze sindikatov je, da s politično aktivnostjo med delavci zagotovijo, da bodo kljub naporom in odpovedovanjem zavestno sprejeli stabilizacijsko usmeritev in se odločno ter brez omahovanja zavzemali za njeno uresničevanje. Sindikat mora poznati razmišljanja in probleme delavcev ter jim pomagati pri reševanju odprtih vprašanj ob hkratnem zagotavljanju stabilizacijskih usmeritev. K že naštetim resolucijskim nalogam sodi tudi večja vloga delavcev pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov (predvsem pri združevanju dela in sredstev, svobodni menjavi dela, delitvi po delu), pri samoupravnem družbenem planiranju, gospodarjenju z družbenimi sredstvi in vplivu na porabo sredstev družbene reprodukcije, razprejanje ustvarjenega in čistega dohodka.

Vsaka samoupravna organizacija in skupnost sta v svoj letošnji plan dolžni vgraditi stabilizacijske ukrepe, jih odgovorno in enakomerno razporediti na vse oblike družbene porabe, enako na vse delovne ljudi in občane.

Za uspešno uresničevanje stabilizacije je potrebna usklajena dejavnost vseh družbenopolitičnih

nih organizacij in družbenih dejavnikov. V občinah in republikah bo usklajevanje potekalo v okviru SZDL. Prav tako bomo skrbeli za usklajenost dela znotraj Zveze sindikatov Slovenije.

DELAVCI MORAJO VEDETI...

... kakšni so cilji, usmeritve in naloge gospodarske stabilizacije. Vedeti morajo, da se sindikat poleg naštetih nalog zavzema tudi za varčevanje pri stroških za reprezentanco in za službena potovanja, za odgovornejši odnos do nakupa tujih licenc in patentov ter pri sklepanju pogodb s tujimi partnerji, kot tudi za učinkovitejšo usmeritev domačih raziskovalnih in razvojnih projektov k posodobitvi naše tehnologije.

Osnovne organizacije Zveze sindikatov so dolžne zagotavljati, da bodo delavci v tozdrh mesečno, posebej temeljito pa ob periodičnih obračunih, ocenjevali rezultate svojega gospodarjenja in pravočasno ukrepali proti motnjam ter ravnanju, ki ni v skladu s sprejeto ekonomsko politiko.

Delavci morajo vedeti tudi to, da morajo skupna sredstva za osebne dohodke v tozdrh materialne proizvodnje letos naraščati za 25 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Tisti, ki so lani neupravičeno pohitili s povišanjem osebnih dohodkov, pa se bodo morali sprijazniti s tem, da jih bodo „nadmestili“ letos. Okrog delitve osebnih dohodkov je predvidenih še nekaj odstopanj od navedenega odstotka glede na posebne okoliščine pri pridobivanju dohodka. Sredstva za osebne dohodke delavcev v nematerialni proizvodnji se bodo oblikovala glede na gibanje osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij združenega dela, njihova masa pa ne sme biti nad 16 odstotki sredstev za osebne dohodke v nematerialni proizvodnji v letu 1979. Predvidenih je še vrsta omejitev, med njimi tudi ta, da poraba sredstev skupne porabe ne sme preseči lanske za več kot 15 odstotkov. Posamezna izplačila iz sredstev skupne porabe naj se povečujejo mnogo počasneje ali ostanejo na ravni lanskega tričetrtletja, le regres za prehrano med delom naj znaša 8 odstotkov od poprečnega osebnega dohodka v lanskem tričetrtletju.

Dogovor o politiki razporejanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo mora biti sklenjen do konca januarja. Zvezni izvršni svet naj bi še januarja sprejel zakon, ki bo opredelil višino sredstev za nekatere osebne prejemke iz materialnih stroškov, za reprezentanco, za znesek pogodb o delu in še nekatera druga sredstva.

ODREKANJE, PA TUDI RAST

V razpravi na seji predsedstva je Vinko Hafner dejal, da brez odrekanja očitno ne bo šlo, vendar se moramo boriti predvsem za boljšo produktivnost, za boljše gospodarjenje.

O vsem tem pa mora delavec povedati svojo besedo, delavec je v središču vsega dogajanja. Tudi preteklo leto nam ni bilo lahko, vendar je realni osebni dohodek narasel za 4 odstotke. Napovedi za to leto so bolj črnogledne; govorijo, da bo realni osebni dohodek za 5 odstotkov manjši — storiti moramo vse, da bi bili pri tem odstotku „pod planom“.

Razpravljalci so še opozorili, da mora priti resolucija ne le do 750 tisoč zaposlenih, ampak do vseh prebivalcev Slovenije. Ustrezneje bomo morali načrtovati delovni čas. Pred sprejetjem republiškega dogovora o cenah naj jih v občinah ne bi povečevali! Vsaka organizacija združenega dela naj bi pripravila svoj program na področju cen.

Pri zagotavljanju discipline so ukrepi premalo, to vprašanje je treba urediti tudi sistemsko. Osnovne organizacije sindikata ne smejo obstati pri seznanjanju delavcev, morajo jim dati besedo in poskrbeti, da ta pride na pravo mesto.

Ne bi se smel ponoviti ta primer: niti ena osnovna organizacija Zveze sindikatov v Ljubljani ni analizirala, zakaj so ob novem letu stali nakopičeni vagoni, ki jih ni imel kdo raztovoriti! Tudi osnovne organizacije Zveze sindikatov morajo sprejeti svoje operativne programe za izvajanje stabilizacije, vplivati pa morajo tudi na materialno stimulacijo boljšega dela. To je nekaj poudarkov s seje, med katerimi bi vsak moral postati naša vsakdanja praksa.

VLADIMIR JERMAN

Največ pozornosti izvozu

Na zboru komunistov so komunisti Beti spregovorili med drugim tudi o uresničevanju srednjeročnega plana 1976–80 in ugotovili:

Leta 1976 zastavljeni cilj, da bomo v Beti modernizirali tehnološke procese in spremenili proizvodno–prodajne programe, je dosežen, saj imamo že danes moderno tehnologijo. Struktura naše proizvodnje močno teži k temu, da postane mo proizvajalci repromateriala.

Takrat smo tudi sklenili, da bomo zmanjšali odvisnost od uvoza. To uresničujemo z določeno zamudo, kljub temu da smo povečali izvoz 1976–80 3-krat. Glavni vzrok za zamudo je, da izgradnja bazične proizvodnje v Yulonu kasni. Šele v letu 1981 bo ta problem rešen in takrat bosta naši TOZD Pletilnica in Kodranka v pretežni meri (s PA vlakni) oskrbovani z domačimi surovinami.

Prav tako so ugotovili, da smo tudi v konfekcijski proizvodnji spremenili strukturo naših programov in da se na tem področju srečujemo z naslednjimi tržnimi situacijami in dejstvi. Ta del proizvodnje tekstilne industrije je izrazito intenziven in je pod največjim udarom konkurence in držav z nizkim nacionalnim dohodkom, na domačem tržišču pa proizvodnje OD iz drugih republik, ker nizek standard dovoljuje relativno nizke cene za modne in nemodne artikle. Zato ta del proizvodnje zahteva tudi v bodoče temeljit poseg v modnost, manjše serije, hitro spreminjanje in prilagajanje po eni strani, po drugi pa usposobljenost naših kadrov, da obvladajo takšno tržno situacijo. Prav tako so komunisti ugotovili, da se na tem področju srečujemo z določeno kritiko, ki ni upravičena, saj danes ni možno imeti primerne ravni dohodka z nemodnostjo.

Komunisti Beti so opozorili tudi na notranje slabosti, zlasti na plansko in tehnološko disciplino. Ta se kaže predvsem v tem, da nismo dovolj razčistili tega, da je izpolnjevanje planov in tehnološka disciplina edini pogoj za kakršno koli delitev. Zahtevajo, da moramo probleme planske in tehnološke disci-

pline zaostri v vseh procesih naše DO, pa naj bo to proizvodni proces, nabavni proces, prodajni proces, skladiščni ali kakršni koli drugi.

Ko so komunisti spregovorili o pogojih uresničevanja plana 1980 in o planu za leto 1980, so ugotovili:

pogoji uvoza postavljajo celotno DO v zelo zahteven položaj. V letu 1980 bomo morali skoraj v celoti uvoz pokriti z lastnim izvozom ali z združenimi devizami (ki niso zastonj). Ta pogoj narekuje zelo smotno trošenje deviznih sredstev in zelo racionalno gospodarjenje z materialom iz uvoza.

V podobnem položaju so se znašli domala vsi dobavitelji (domači), se pravi, da bodo reagirali podobno kot mi (povečevali izvoz). To pa bo zmanjševalo ponudbo na domačem tržišču. Ta tržna situacija bo za nas interno narekovala veliko elastičnost v angažiranju zmogljivosti, delovnega časa in temu podobno.

Glede likvidnosti bodo pogoj še zahtevnejši. Že danes je zelo zelo težko priti do likvidnega denarja. Rešitev je samo ena: doseganje planiranega obsega proizvodnje in prodaje, držati se delitvenih razmerij, določenih z resolucijo in našimi samoupravnimi akti, še bolj racionalizirati raven naših zalog, zlasti medfaznih in končnih zalog.

V razpravi o velikosti plana za leto 1980 so komunisti Beti ugotovili, da je v sedanjih pogojih plan za navedeno leto zahteven in ambiciozen v vseh elementih glede na rezultate v letu 1979. Zakaj tako? Odgovor je samo eden: komunisti Beti vidijo stabilizacijsko prizadevanje v letu 1980 samo v večji proizvodnji in prodaji, v racionalni delitvi in trošenju in do maksimuma elastični borbi za doseg plana 1980. Zlasti so opozorili, da mora ta bitka priti do izraza v I. polletju 1980, ko

moramo konfekcijsko kolekcijo pomlad–poletje 1980 zaključiti do konca maja. Na koncu so zaključili, da je za doseg ciljev (plana) za leto 80 potrebno:

Maksimalno izkoriščanje zmogljivosti proizvodnje, elastičnost porabe delovnega časa, dodatno zaposlovanje ob prostih sobotah.

Samo izpolnjevanje planov je lahko osnova za kakršno koli delitev.

Velika elastičnost prodaje v zaposlovanju kapacitet tudi s spremembo strukture proizvodov.

Povečati pretok naših zalog skozi vse faze delovnega procesa.

Veliko angažiranje za oskrbo s surovinami tudi za ceno večjih nabavnih cen materiala (v znosnih merah našega dohodka).

Zbor komunistov je ugotovil, da so v delovanju in razvoju delegatskega sistema doseženi vidni rezultati, vendar z delom vseh delegacij v celoti ne moremo biti zadovoljni. Razvoj odnosov med ljudmi in institucijami v političnem sistemu zahteva nov vsebinski pristop pri vplivanju in odločanju v vseh sredinah.

Člani ZK ugotavljajo, da je delegacija oz. delegatski sistem edina pot, po kateri se uveljavljajo osebni in skupni interesi, vpliv in odločanje o vseh zadevah. V sedanjem trenutku je nujno, da osnovna organizacija ZK, OOS, organi samoupravljanja, spoznajo in obvladajo celotno problematiko, s katero se srečuje delegacija oz. delegat v lastni sredini. Zato je nujno spremeniti način komuniciranja in usklajevanja stališč med delegacijo in drugimi organi v delovni organizaciji, (skupni – usklajevalni sestanki delegacij pred sejami občinske skupščine in skupščin SIS, razvijati oblike pisnih vprašanj ter nudenje strokovne pomoči in podobno).

J. O.

IZ CRVENE ZASTAVE LETOS 50.000 VOZIL VEČ

Kot je poročal Tanjug, bo Crvena zastava iz Kragujevca povečala letos proizvodnjo za več kot 50.000 vozil. Kupcem v državi in v tujini bo dobavila 270.300 vozil, od tega 255.000 osebnih avtomobilov in 15.300 gospodarskih jvozil. Predvidevajo, da bodo izvozili letos 44.000 vozil.

Letos za 11 milijard din več hranilnih vlog

Temeljne banke in združena Ljubljanska banka predvidevajo, da se bodo sredstva občanov letos povečala za 11,0 milijard dinarjev ali za 16% v primerjavi z lanskim letom ko so varčevalci imeli pri LB 38.069 milijonov dinarjev namenskih sredstev. Neto indeks posameznih sredstev naj bi znašal pri dinarskih varčevalnih vlogah 111, pri deviznih sredstvih 120 in pri namenskih sredstvih 123. K 11 milijardam novih dinarjev vlog je treba prišteti še za 4,3 milijarde dinarjev pripisanih obresti, ki ji bo banka letos dala varčevalcem. Predvideno bruto povečanje vseh sredstev občanov bo znašalo potemtakem 15,3 milijarde dinarjev ali 23%.

Lani 1343 litrov darovane krvi

4.474 občanov iz novomeške občine je lani darovalo 1343 litrov krvi za potrebe bolnišnice, krvodajalci iz KS Žužemberk pa so poleg tega zbrali 52 litrov krvi za potrebe republiškega zavoda za transfuzijo krvi v Ljubljani. Tudi lani so se najbolj izkazali požrtvovalni krvodajalci iz Novoteksa, Krke, IMV in Novolesa ter občani iz krajevnih skupnosti v Šentjernej, Malem Slatniku, Škocjanu, Gabrju, Uršnih selih, Brusnicah in Stopičah.

Dvigalo – velikan v Ljubljani

Javna skladišča oz. Blagovno transportni center v Ljubljani je sredi januarja dobil orjaško 100-tonsko avto dvigalo, medtem ko je doslej lahko delal samo s 45-tonskim vozilom. Za prestavljanje ali odstranjevanje največjih tovorov jim staro dvigalo ni več zadostovalo. Novo vozilo „Luna“ je španski izdelek, tehta 65 ton, dolgo je 30 metrov, njegova „roka“ pa seže kar do 64 metrov daleč. Vozilo je tudi sorazmerno hitro, saj doseže hitrost do 60 km.

Komet se je predstavil na sejmu Moda 80 v Ljubljani s svojim „železnim“ repertoarjem nedrčkov, steznikov in hlačk. Pohval, zaključnic in poslovnih partnerjev ni manjkalo, kar priča, da je delovna organizacija Komet soliden proizvajalec ženskega spodnjega perila. Slikal je Janez Žele

Grobnice ali kaj drugega

Na nekem papirusu je zapisano: „Gradimo mu stopnišče, da bo lahko stopil v nebesa.“ Zaradi tega so bile prve piramide stopničaste.

Keopsova piramida je visoka 147 m, njena stranica je dolga 230 metrov in pokriva 5 hektarov veliko površino. Dovolj je velika, da bi vanjo lahko stlačili cerkev sv. Petra v Rimu, milansko katedralo, pa še katedralo v Firencah in sv. Pavla ter Westminster v Londonu. Zgrajena je iz več kot 2,3 milijona orjaških kamnitih kvadrov, ki so jih lomili v kamnolomih jih obdelali prepeljali na gradbišče in jih tam do milimetra natančno spojili med seboj. Tisoči kamnosekov, zidarjev in nosačev so zgradili največjo grobnico vseh časov.

Kako so to zmogli? Nekateri trdijo, da Egipčani teoretično tej nalogi sploh niso mogli biti kos. Grški zgodovinar Herodot, ki je leta 450 pr. n. št. potoval po Egiptu, je zapisal, da je 20 let vsako leto po tri mesece 100.000 ljudi gradilo piramido. K temu ni računal desetih let, ki so jih porabili za gradnjo ceste za prevoz kamena na gradbišče.

Tehnična izvedba gradnje piramid danes ni več skrivnost. Valji in vzvodi ter dvigala so bili edini pripomočki egipčanskih gradbenikov. Deljenega skripčevja še niso poznali, 2,5-tonske skalne kvadre so obdelali z bakrenim orodjem in jih oštevili. Na lesenih saneh so jih odveklili do piramide.

O vprašanju kako so 2,3 milijona kvadrov spravili na višje dele gradbišča, je bilo napisanih že na tisoče knjig. Ermann je npr. trdil, da sploh niso uporabljali tehničnih pripo-

močkov, temveč da so kamne dvigovali kar z rokami. Herodot sporoča, da so kamne vlekli s stopnice na stopnico s posebnim dvigalom, o katerem pa ni znana nobena podrobnost. Diodor je pisal o posebnem nasipu, po katerem so vlekli kvadre. Drugi pisce strokovnih tehničnih knjig so se odločili za spiralno cesto, ki je vodila okrog piramide proti vrhu. Lahko pa, da so Egipčani uporabljali tudi več načinov hkrati. Feldhaus je izračunal, da bi poseben nasip, dolg 750 metrov, pod kotom 20 stopinj morali napraviti iz 7,6 milijona kubičnih metrov zemlje.

Nasprotja so tudi v Herodotovem poročilu, da je pri gradnji piramide sodelovalo vsakokrat po 100.000 ljudi. Paul Rieppel je pojasnil, da na piramidi naenkrat ni moglo delati več kot šest ali osem tisoč delavcev. Prenočišča blizu gradbišča so bila narejena celo samo za 4000 gradbenikov. Erich von Daniken pa meni, da so na dan lahko vgradili v piramido največ deset kvadrov, in je po tem izračunal, da bi gradnja piramide potemtakem morala trajati 664 let.

Piramide so bile nagrobni spomeniki in grobnice. Ali pa morda ne? V Keopsovi piramidi so našli samo prazen sarkofag iz kamna. Stal je v 10,5 metra dolgi 5 metrov široki in 5,5 metra visoki kraljevi sobani sredi piramide, 42 metrov pod površino puščave. Natanko sto lepo zgledajen granitnih blokov je sestavljalo zidovje. Nad to sobano je bilo še pet drugih. Stropne plošče so v vseh sobanah skrbno zgledane, medtem ko so tla povsod groba in valovita.

Ali piramide niso nikoli dokončali ali pa ima nepopolnost tak globlji smisel? In še eno vprašanje: kako so kamniti sarkofag spravili v kraljevo sobano? Vsi hodniki in jaški so preozki, da bi ga lahko spustili skozi nje.

Ta in mnoga druga vprašanja so napeljala matematike in druge strokovnjake, da so začeli premišljevali o dejanskem pomenu Keopsove piramide. Če ni grobnica, kaj je potem?

Orjaški dokument visoko razvite egipčanske astronomije in matematike? Angleža Taylor in Smith sta ugotovila, da sta dvojna višina piramide in njen obseg v enakem razmerju kot premer kroga do njegovega oboda. Potemtakem so egipčanski arhitekti že pred 4000 leti poznali število pi (3,14159) na pet decimal. Ker se nekateri računi niso izšli, sta Taylor in Smith uporabila posebni piramidni meter in pojasnila, da stranica piramide ustreza številu dni v letu, pomoženih s piramidnim metrom. Poglej tega se je izkazalo, da je stranica piramide deset milijonti del polovice zemeljske osi. Torej so Egipčani že zdavnaj pred Pitagoro vedeli, da je Zemlja okrogla? Precej fantastična misel!

Vendar to še ni vse. Ugotovili so, da milijardkrat pomnožena višina piramide ustreza razdalji med Zemljo in Soncem. Teža piramide na deseto potenco je popolnoma enaka teži Zemlje. Podaljšek hodnika, ki vodi v piramido, je usmerjen natančno proti kraju kjer je pred 5000 leti morala biti na nebu severna zvezda. Paul Rieppel: „Podobno logiko in točnost izkazujejo ostale skrivnosti in prerokbe, ki jih je mogoče razbrati iz meritev in geometričnih lastnosti piramide, vendar je današnji človek zaradi svojega hlastanja po skrivnosti najbrž v marsičem pretiraval.“

In kako je z nič manj skrivnostno, drugo najvišjo piramido v Gizah, kjeferenovo piramido, ki ima v nasprotju z drugima dvema zelo malo

notranjih prostorov, le nekaj hodnikov in eno samo prazno grobnico, ki jo je poleg tega zelo lahko najti? Ali je dal Kefren svoj pravi grob tako spretno skriti da ga doslej še niso mogli najti? Strokovnjaki so se lotili pravega „rentgeniziranja“ te piramide, vendar tudi s computersko analizo in protonskimi žarki niso mogli odkriti njene skrivnosti.

In kateri vplivi so botrovali gradnji 2700 let stare in 30 metrov visoke piramide, ki so jo našli v Mehiki na otoku La Venta? V nasprotju z doslej znanimi piramidami nima pravokotnega, temveč okrogel tloris s premerom 73 metrov. Znani norveški raziskovalec Thor Heyerdahl je zgradil 15 metrov dolg in pet metrov širok čoln iz papirusa, da bi dokazal, da so stari Egipčani že pred tisočletji pripluli čez Atlantik v Mehiko in tamkajšnje prebivalce naučili gradnje piramid. Vožnja čez Atlantik mu je uspela, toda egipčanska sfiga se še vedno skrivnostno smehlja.

S. M.

Zakonske posvetovalnice

Zakon o zakonski zvezi in družinskem razmerju iz leta 1977 prinaša nova določila, vrsto novosti glede urejanja medsebojnih odnosov v družini ter zakonski skupnosti. Pomembno je, da družbena skupnost s sistemom izobraževanja, z zdravstveno vzgojo in s pomočjo strokovnih služb ter z zakonskimi svetovalnicami omogoča bodočim zakoncem, da se pripravijo za skupno življenje, pomaga zakoncem v njihovih medsebojnih odnosih in obveznostih do otrok, po drugi strani pa bodoče zakonce zavezuje da morajo pred sklenitvijo zakonske zveze obiskati zakonsko svetovalnico.

Na podlagi teh določil je morala Skupnost socialnega skrbstva Metlika, tako kot vse ostale občinske skupnosti v Sloveniji, s 1. 1. 1980 ustanoviti zakonsko svetovalnico.

Po določbah zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih bodo morali vsi kandidati za sklenitev zakonske zveze ob prijavi poroke matičarju predložiti potrdilo da so obiskali zakonsko svetovalnico.

Tako imenovani „PRVI STIK“ bodo bodoči zakonci opravili v zakonski svetovalnici v Metliki, ki je trenutno zaradi pomanjkanja prostorov še pri skupnosti socialnega skrbstva Metlika. Po obisku „prvega sti-

ka“ bodo prejeli potrdilo, ki ga bodo morali z ostalimi dokumenti predložiti matičarju. Ob tem pa bodo usmerjeni na širše predzakonsko svetovanje ki je organizirano skupaj z zakonsko svetovalnico v Črnomlju in se bo odvijalo v obliki predavanj.

„PRVI STIK“ je organiziran pri zakonski svetovalnici v Metliki vsak ponedeljek od 12. do 14. ure, bodoči zakonci pa bodo lahko zakonsko svetovalnico obiskali zaradi nujnosti tudi katerikoli drug dan.

ŠIRŠE SVETOVANJE je organizirano v Črnomlju vsak prvi ponedeljek in torek popoldan in vsak tretji ponedeljek in torek popoldan v mesecu od 16. do 18. ure, pri skupnosti socialnega skrbstva Črnomelj, Kolodvorska 34.

V zakonski svetovalnici bodo delovali dodatno usposobljeni strokovnjaki, in sicer: psiholog, zdravnik in socialni delavec, po potrebi pa se bodo pritegnili tudi drugi profili poklicev. Tako bodo zakonsko svetovalnico obiskali:

– **bodoči zakonci**, ki želijo obogatiti svoja spoznanja in znanja o skupnem življenju, ki prinaša zadovoljstvo in srečo, hkrati pa tudi obveznosti.

– **zakonci**, pri katerih se v skupnem življenju pojavijo vprašanja, ki nanje ne morejo odgovoriti ali rešiti sami ali v dvoje;

– **družina**, ki je za otrokov razvoj izredno pomembna, vendar vedno vsega ne zmore sama. Velikokrat mora sodelovati z interesnimi skupnostmi, organizacijami in ustanovami pa tudi z zakonskimi svetovalnicami. Zavedeti se namreč mora, da rojstvo otroka prinese starešem srečo, obenem pa tudi nove naloge in obveznosti kajti starši morajo zagotoviti otroku varnost, ljubezen in prevzeti zanj tudi odgovornost.

Obiski v zakonski svetovalnici so brezplačni!

M. J.

Sejem Moda 80, ki je bil januarja v Ljubljani, je za nami. Razstavljena kolekcija Beti je prejela diplomu Ljubljanski zmaj, sicer pa je bil nastop na tej prireditvi uspešen.

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Komet ureja uredniški odbor: Toni Gašperič (glavni odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Žele, Desimir Milovanović, Vida Šegina, Marija Jakljevič, Jože Geršič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Geršič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Žele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miomir Činkič, Ivan Brodarič, in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj, lektor: Iva Krže. Vezilo izhaja v nakladi 2100 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek: ČZP Dolenjski list, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.